

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 33.
Scrisorile nefrancate nu se primesc. Manuscriptele nu se retrimit.

INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNEA în Brașov și la următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Oskes Nachf., Max. Augenthaler & Emarloh Lesner, Heinrich Schalek, Rudolf Nossel, A. Oppelke Nachf., Anton Oppelke.
In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Beniat, In Hamburg: Marolyi & Liebmann.

PREȚUL INSERȚIUNILOR: o pagină garmond pe o coloană 6 or. și 30 or. timbra pentru o publicație. — Publicații mai dese după tarifă și învoială.

RECLAME pe pagina a 8 a o esziă 10 or. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Număr de Duminică 11)

"GAZETA" iese în fiecare zi.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.

Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.

Se primumără la toate oficiile poștale din țară și din afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inului Nr. 30, etajul I.
Pe un an 10 fl., pe șase luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe șase luni 6 fl., pe trei luni 3 fl. — Un exemplar 5 or. v. a. sau 15 bani. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 58.—Anul LXIII.

Brașov, Duminică 12 (25) Martie.

1900.

Încă nu ne-am trăit traiul!

Se dice, că acel om, care are parte de mulți dușmani, trebuie să fie un om mai de seamă, cu însușiri mai de frunte, căci pe un om slab, pe o tândală, nimeni nu-l bagă în seamă. Și ceea ce se poate dice despre un individ, are valoare și în viața unui popor, care formeză și el o individualitate națională.

Dacă ar fi dăr să judecăm după numeroșii dușmani, ce li avem noi Români pretutindenii, ar trebui să credem, că în adevăr suntem un popor, care este mult invidiat și dușmanit pentru însușirile sale deosebite și alese, ce fac să fie așa de mult temută desvoltarea și întărirea lui.

Așa și este în adevăr, căci, deși vitregitatea împrejurărilor din trecut și prezentul lui contribuie și ea mult a-i înmulți numărul dușmanilor, totuși acesta n'ar fi atât de hotărâtor pentru soarta Românilor, decât cei ce trăesc cu el într-o țară și cei ce-l încunjură nu s'ar fi convinși atât de mult de puterea lui de viață și de talanții, ce sunt ascunși ca o comoră nesecată în sînul lui.

Cum-că așa este și nu altfel a mărturisit-o verde și cu glas înalt înaintea dietei gura satului dintre șovinisti, ce ne stăpânesc astăzi, faimosul Komjathy, care a dis, că un mare pericol amenință rassa maghiară mai ales din partea Românilor, cari sunt foarte numeroși, înainteză cu pași repeși și se întăresc atât prin inteligență, cât și prin avere.

O fi, cum o fi și cum poate să fie în astfel de timpuri și sub o astfel de stăpânire. Una însă nu suferă nicăi cea mai mică îndoială: suntem tari, pentru-că ținem la limba și legea noastră, și tari și neînvinși vom rămâne cât timp, calcând în urmele sfinte ale străbunilor noștri, vom apăra cu credință și cu devotament nestrămutat aceste scumpe comori ale vieții noastre naționale, ce ni li-a dat Dumnezeuul părinților noștri.

Acăsta nu se potrivește însă în planul, ce și-l-au făcut adversarii noștri. De aceea ei trimbiță 'n țără și 'n lume, că Români, cari fac progrese atât de frumoase, cu toate că nimeni nu le ajută, nimeni nu-i sprijinesce, nimeni nu-i îmbărbătează dintre toți aceia, cari conduc soarta acestui stat, pentru care ei au adus și aduc atâtea jertfe, că acești Români amenință să răstorne statul cu fundul în sus și că sunt dușmanii de mărte ai lui și ai Maghiarilor.

După-ce ești bătut, ferecat, prigonit și urgisit în toate, mai ești încă pe de-asupra declarat de om de nimic și primejdios. Ce scop poți avea așa ceva? Ca să-ți se facă dreptate, ori ca să fi nimicit cu totul?

Komjathy înca i a vorbit sincer, din rărunchii rărunchilor șovinismului unguresc. El nu umblă cu mâta în sac, ca Coloman Szell și cu tovarășii săi delă putere, ci ni-o spune őrzen, că adevărata țintă a lui și a „statului național maghiar“ este, să ne nimicescă tot ce ni am câștigat prin stăruință de fier, cu sudorea și cu jertfele noastre proprii pentru înaintarea culturii noastre naționale românești, fără de care nu putem respira și trăi, cum nu poate respira și trăi peștele pe uscat.

Gimnasiile se ni-se dobore, școlile noastre de tete se se închidă, nenumăratele noastre școli populare se fiă bătute pe calapodul unguresc al statului, căci decât nu vai de țără și de lume, vor răsări dușmanii în cele patru unghiuri ca ciupercile și vor înghiți totă porodița lui Arpad.

Acăsta a susținut-o deputatul Komjathy cu privilegiul desbaterii bugetului ministeriului de instrucțiune, a bugetului de milioane, din cari pe seama învățământului nostru nicăi măcar o lăscăe nu s'a votat; așa și-a motivat el cererea sa.

De decă de ani ne tot plângem, că Archiereii noștri sunt prea timiși, că nu se mai pun ca odinioară cu pieptul în contra uneltirilor, ce vor să ne nimicescă școala și biserica. Alte vremuri! ne răspund ei. Nu

mai avem sprijin nicăi noi nicăiri, nicăi la guvern, nicăi la curte! De decă de ani Archiereii noștri caută să evite orice ar pute să ațite furia dușmană, caută să facă pe voiă stăpânitorilor cât numai se poate, ca să nu-i învrăjbescă prea tare.

Și cu ce se aleg? Același Komjathy, talmaciul adevăratelor sentimente, ce stăpânesc pe cei delă putere, vine și-i declară și pe ei, dimpreună cu întreg clerul cult al Românilor de nepatriotic și netrebnic, er pe Metropoliți îi înfățișază ca pe nisce periculoși agitatori.

Și toate acestea se vorbesc cu glas tare înaintea adunării legiuitorilor țării și nimenea dintre cei patru sute de deputați maghiari nu se ridică în apărarea școlilor noastre, nimenea nu ia cuvântul să ștergă grava învinuire, ce se aruncă în fața archiereilor noștri — nicăi chiar Coloman Szell, împăciuitorul!

A fost odată un Ludovic Moesary, dăr vécul lui a trecut!

Noi Români însă, condamnați de mult a fi mărturiile mute ale nedreptăților, ce se făuresc în contra limbei și naționalității noastre, nu ni-am trăit încă traiul! Încă e viu Dumnezeuul părinților noștri și el va veghia, ca să nu se stingă în inimile noastre focul iubirei pentru limba, neamul, și legea noastră — singurul izvor de unde putem să tragem viață și speranță în isbândă.

Revista politică.

În dieta ungurescă s'a desbătut săptămâna acăsta bugetul ministeriului de culte și instrucțiune publică. Ministrul Wlassics fiind încă tot bolnav și în concediu, el a fost suplinît de secretarul său Zsilinszky. De rândul acesta desbateră a fost mai scurtă ca de altă dată; a ținut numai vre-o două ședințe și jumătate. S'a vorbit și acum despre naționalități, adecă despre școlile lor. Gureșul deputat din stânga estremă Bela Komjathy n'a putut nicăi cu

privilegiul acesta să nu și verse ura asupra națiunilor nemaghiare, în deosebi asupra Românilor, pe cari i-a înfățișat ca cea mai mare primejdie pentru Maghiari. Prin numărul lor, prin desvoltarea și înaintarea lor pe toate terenurile, șise Komjathy, Români formeză un pericol pentru rassa maghiară și pentru statul național maghiar; de aceea invită guvern și societate maghiară să caute căi și mijloce de a împiedeca și de-a abate primejdia „valahă“. A vrut să dice cu alte cuvinte, să ne măture de pe suprafața globului unguresc. Nicăi școle populare să nu ne mai lase, nicăi gimnasiile, nicăi preparandii și școle de fete să nu se mai suferă, toate să fiă închise și prefăcute în școle unguresci. Ba Komjathy a scos sabia și în contra metropoliților români delă Blașiu și Sibiu, și a întrebat pe guvern, cum poate suferi, ca metropolitul Mihalyi „să organizeze o mare mișcare în contra limbei liturgice maghiare“ și să facă „revoluția“ pe față în contra Ungariei?

În felul acesta a vorbit și a agitacat acest kossuhist fără căpătâiu, și nimeni dintre cei din fruntea stăpânirii nu s'a ridicat să ia în apărare legea și să-l mustre după vrednicia, pentru-că scote din gura lui veninosă vorbe ațitătoare și vătămătoare la adresa archiereilor români. Din potrivă, s'au ridicat unii din partida guvernului să spună, că ceea ce dice Komjathy despre primejdia, ce ar amenința pe Maghiari din partea Românilor, Slovacilor etc. nu este tocmai așa, căci de 30 de ani încôce guvernele unguresci nu fac alt-ceva, decât își dau silința să propage limba și cultura maghiară, adecă să maghiarizeze. Chiar ministru-președinte Coloman Szell, al cu „legea, dreptul și dreptatea“, a ținut să declare lui Komjathy, că merge mână în mână cu ministrul Wlassics în nisuința de a supraveghia mai cu rigóre școlile și gimnasiile nemaghiare, asupra cărora sunt unele maghiare.

FOULETONUL „GAZ. TRANS.“

Indurare.

— Fine. —

La ușa unei case dintr-o stradă a Galațului, cineva sună.

Despre fundul antreului, un soldat voinic și frumos pășesc în vârful picioarelor ca să deschidă.

- Domnul colonel e acasă, soldat?
- E acasă; da dărme încă.
- Să-i dai cartea asta de vizită și să-i spui, că o să vii peste un ceas.
- Am înțeles.

Soldatul închise ușa încet și rămase înmărmurit cu cartea de vizită în mână. Ceti:

- Iani Chefalidi, proprietar.
- Cum?... Greu aici? Ce caută őr?... Cunôșce pe domnul colonel?
- Din fundul antreului, spre stânga se deschise o ușă.
- Gheorghe! striga cuconița domnului colonel, cine-a fost?
- Un boer, cuconița. Êtă mi-a dat

o carte de vizită și mi-a spus, că o să mai vii peste un ceas.

— Bine! Adă cartea încoa.

După-ce dădu cartea, Gheorghe se depărtă, nedumerit, spre bucătăria.

— Ce-o fi căutând el aici?... se întreba mereu.

Peste un ceas, cuconu Ieni veni din nou. Gheorghe îi deschise ușa salonașului de lângă odaia de culcare. Domnul colonel îl aștepta.

— Bonjour, domnule colonel! Mi se pare că noi ne-am mai cunoscut odată, de mult; sunt vre-o câți-va ani.

— Ah! da! domnule Chefalidi; îmi aduc aminte. Și cum s'a făcut de nu ne-am mai văcut de atunci?

— Apoi, uite, eu sunt într-una ocupat la moșia. Viu cam rar prin Galați.

— Ah da, ai moșie aici în județul nostru.

— Da, și din nenorocire mă judec într-una cu țărani de pe moșia mea. Nu-i chip să-i fac să înțelegă, că imășu, pe care ei voesc să pună stăpânire, ține trupul moșiei mele.

— Ei, ce vrei! așa e! Țărani is őrneni

mărginiți la minte. Ei nu și pot da nicăi odată socotelă de ce-i al lor și de ce nu e.

În odaia de culcare de alături, Gheorghe își făcea trebă într-una; pute să asculte tot ce se vorbesc în salonaș.

— Dăr mai mult, domnule colonel; la mine țărani is și őrni, nu numai mărginiți la minte. Să vă dau numai un exemplu. E în sat la mine un țeran, căruia îi dice Șerban. Acela e un zurbagiu de n'are margini. Întărită într-una pe ceilalți țărani, contra mea. Și toți se uită la el, ca la Dumnezeu. Când tribunalul a orânduit o nouă măsurătoare a imășului, n'a resculat tot satul?... Era să mă omóre pe mine, pe inginer și pe domnul subprefect.

— Ah da! Am aștit. Ei, și cum s'a isprăvit cu răscoala aceea?

— I-a ținut vre-o cincă zile închiși la primăria și, în urmă, a venit ordin delă minister să le dea drumul.

— Ei, și-acum, cum a rămăs?

— Apoi mâne avem din nou înfățișare și vom vedă. Am documente prin care probez, că imășu ține de trupul moșiei. Mâne e înfățișare la curte, așise

Gheorghe.

Trebuie să fi venit aici al de moș Șerban și al de moș Sandu, gândea el.

— Ai bun avocat?

— Cred că-i bun; am pe domnul Ziteanu.

— Ah da! e unul din cei mai buni avocați de aici.

— Avocat am bun, dăr nu știu, domnule colonel ce-o fi gândind judecătoria, fiind-că ei trebuie să cunôșcă deja afacerea mea.

— Ei, ce să gândesc! Eu cred, că o să-ți dea dumentale dreptate.

— Așa cred și eu, dăr vedeți domnule colonel, eu tot sunt neliniștit. Și, deșu să vă spun, de aceea am venit așpe pe la dumneavoastră. Știu că aveți pe fratele dumneavoastră, care e președinte și, care are multă influență asupra celorlalți judecători....

— Da! Eu cred, că fratele meu o să aibă o deosebită atenție pentru dumneavoastră. O să-i mai vorbesc... Dăr... ia ascultă domnule Chefalidi, dumneata, ... mi-se pare... ai o nepoțică?

— Da domnule colonel.

Finindu-se alaltăeri desbaterea budgetului instrucțiunii, care s'a și votat, urmă să se desbată **budgetul ministeriului de justiție**. N'a putut să treacă nici această desbatere, fără ca șovinisti turbati să nu-și arate colții. A cădut din gura unui deputat vorba, că procurorii ungueresci nu-și fac datoria în persecutarea „agitațiilor” presei naționalităților. Procurorii nu înhață diarele nemaghiare ori de câte-ori ar trebui să o facă, căci nu e de ajuns, diase el, ca procurorul să facă proces numai atunci când „agitațiunea e grosolană și neînfrănată”, ei și atunci când ea este îmbrăcată în haine fine, ascunsă în forme de stil, însă cu atât mai primejdiosă. „Să fiă nația maghiară cu dreptate, când trebuie să pedepsescă, și să fiă tare când păcatul trebuie împiedecat”. — Nu de giaba au Ungurii o dietă! De n'ar avé-o, unde, Dóme sfinte, ar striga și ar ațîta contra nemaghiarilor și unde s'ar arăta mai bine în totă micimea de suflet a despotilor prigonitori?

Aminteam mai sus, că Bela Komjathy s'a năpustit asupra I. P. S. Sale metropolitului Mihalyi, invinundu-l cu „trădare” și scoțându-l „revoluționar”, pentru-că ar organiza un peregrinagiu românesc la Roma în contra limbei liturgice maghiare. Dér ce l'a îndemnat pe Komjathy să fiă atât de furios? Eță s'o spunem: **fiacșul peregrinilor limbei liturgice maghiare**. — Plecat'au vr'o 400 de „Maghiari greco-catolici” la Roma cu jalba 'n proțap, să stórcă adecă dela Roma invoirea de a introduce *limba liturgică maghiară* în biserică. Dér ei nu erau „Maghiari”, ci Ruteni, și mai bine renegați, și tare s'au înșelat ei gândind, că Roma o să-i credă de Maghiari. Li-s'a făcut decî primirea meritată. Mai întâiu nu i-a primit în audiență separată; a sters din vorbirea episcopului ruten Valyi partea referitoare la *liturgia maghiară*; pe episcopul Valyi l'a oprit să-și tină vorbirea pregătită acasă și l'a îndrumat să tină o scurtă cuvântare; în fine același episcop a fost întrerupt, când cu totă oprirea, a amintit de liturgia maghiară. O altă primire nici nu li-se putea face, după-ce Scaunul apostolic din Roma s'a convins, că „Maghiari greco-catolici” nu există, există însă Ruteni gr. cat., cari pentru un os de ros sunt gata a-se lăpêda de legea și naționalitatea lor.

Pățania acésta a peregrinilor liturgiei maghiare i-a scos din sărute pe șovinisti. Nu numai prin gazetele

lor, ci și în dietă se ridică să spună, că o „revoluție” pe față se urzește în potriwa „drepturilor” și „intereselor” limbei maghiare, și în fruntea acestei mișcări ar sta, dic ei, metropolitul Mihalyi. — Cum, cum nu, destul că au mâncat'o nespălată cei cu jalba 'n proțap, și de aceea atăta suferare și turbare în tabăra jidano-maghiară.

Dér nu numai cei mai „copti” la minte dintre șovinisti unguri au avut săptămăra acésta supărări de felul arătat mai sus. Supératus'a și **tinerimea waghیارă**, pe **tinerii germani** din Ungaria, cari studieză la școlele superioare din Viena, pentru că aceștia vor să înființeze o *ligă*, care să vină în ajutorul culturii germane din Ungaria și să scutescă poporațiunea germană (Șvabi) din Bănat și alte părți de *periculul desnaționalizării*. S'a dat și un apel în scopul acesta și s'au comunicat și bazele, pe cari se să înființeze societatea din vorbă. Atât li-a trebuit tinerilor șvabi, pentru-ca falnica tinerime maghiară să sară ca mușcată de șerp și să strige cât o ia gura, că Ungaria e în primejdiă. S'au adunat nobilii tineri unguri în Peșta, ca să protesteze, și au protestat așa, că n'au slăbit pe tinerii germani din vorbe ca „mișei”, „ticăloși”, „trădători” — Trist, foarte trist, când tinerimea unui popor se dedă la insulte păcătose în potriwa tinerimei altui popor, care voește să susțină în mijlocul acestuia stégul naționalismului.

Dincolo în **Austria parlamentul** nu mai funcționează, el a fost amănat nu se scie până când. În locul parlamentului central vor funcționa încurând *dietele provinciale*, cari prin o patentă împăratăscă sunt convocate deja. — Intr'aceea s'a reluat firul discusiunilor asupra înțelegerei dintre Cehi și Germani, în conferența de înțelegere. Guvernul nutrește speranța, că discusiunile acestei conferențe vor avé rezultat bun, după-ce acum și de-o parte și de alta searată înclinări de pace.

În străinătate face și acum mare svon **mișcarea de trupe ruscă**. Din Petersburg vine scirea, că Rusia a mobilizat flota sa din Marea Neagră, care acum face exerciții în jur de Sevastopol. Mobilizarea de probă s'a orinduit în 2 Martie și în timp de 8 zile ea a fost gata. Țarul și-a exprimat mulțumirea pentru marele succes al mobilizării. Dintr'o parte

se sustine, că mișcarea acésta de trupe se face împotriva Turciei, dela care Rusia vré să stórcă concesiuini pentru construirea de căi ferate în Asia-mică.

Despre o alianță între **Bulgaria și Muntenegru** se vorbesce acum de câte-va zile. Alianța acésta s'ar face la dorința Rusiei și se dice, că scopul ei ar fi împărțirea Macedoniei, respective a Serbiei vechi, ceea-ce produce sânge réu printre Sêrbii din regat. În vederea acestei alianțe Serbia a întărit garnisónele sale militare din orașele de graniță Niș și Vranja, precum și posturile dela graniță.

Résboiul dintre Buri și Englesi.

Săptămăna acésta puținé evenimenté mai de însemnătate s'au petrecut pe câmpul de luptă din Africa de miadă-ți.

După intrarea sa în capitala statului liber Oranje, lordul Roberts comandantul suprem al trupelor englese din Africa, a dat mai întâiu o proclamație cătră poporațiunea bură, provocând'o la depunerea armelor. Câte-va sute de Buri s'au și supus, partea cea mai mare însă stau încă și astăți sub arme. Afară de acésta lord Roberts a dat porunci generalilor englesi de prin colonii, să nispescă și ei spre statul Oranje și să stea în atingere pe cât se pôte cu armata principală, pentru-ca la momentul dat să pótă năvăli împreună în republica Transvaal.

Și fiind-că nu se pôte vorbi de-o apropiată încheiere a păcii, lord Roberts și-a combinat acum în urmă un mare plan de bătaia și de supunere desevêșită a Burilor. Pe când el rămăne în Bloemfontein, adunându-și cu sirguintă provisiuni și înmulțându-și și de di armata, pe atunci dă ordin altor generali, să atace pe Buri în punctele mai espuse. Atacul în contra Burilor are de gând Roberts să-l facă din trei părți de-odată. El cu armata sa plănuesce a tiné pe loc pe Buri din Oranje; pe lord *Kitchener* are de gând să-l trimită în contra orașelor Johannesburg și Pretoria din Transvaal; în Natal va începe *Buller* atacul în contra Burilor la munții Biggar, unde aceștia se tin tari. Decă s'ar întâmpla însă, ca Buri să se retragă peste riul Vaal în Transvaal, ca să apere capitala acestui stat, atunci Roberts încă va trece granița Transvaalului și dimpreună cu *Kitchener* va ataca din două părți ar-

mata mult mai mică a Burilor. Totodată Roberts și-a estins planul său de bătaia și asupra Rodesiei, unde a trimis 5000 de ómeni sub comanda generalului Carrington, ca să împedecă retragerea Burilor spre miadă-nópte. Cu 'n cuvânt, Roberts are de gând să încunjure pe Buri din tóte părțile.

Intr'aceea să vedem ce fac Buri? Armata lor, multă puțină, după-ce a stricat tóte podurile și drumurile și după-ce guvernul statului Oranje a părăsit capitala Bloemfontein, s'au retras cu toții la Kroonstadt, unde se dice, că sunt adunați 25,000. În tabăra dela Kroonstadt au fost zilele trecute și președintii *Krúger* și *Steyn* și au tinut poporului și armatei vorbirii fórté înflăcărâte, în care au dis, că după-ce Anglia vré să le răpescă libertatea și neatêrnarea, Burilor nu le mai rămăne decăt să lupte până la ultimul om.

În 15 l. c. *Krúger* a primit o deputațiune, care i-a cerut lámuriri asupra stării lucrurilor și cătră care s'a esprimat, că rêsboiul se va continua până la fine. Președintele statului Oranje a dat de altă parte și el o proclamațiune, în care face cunoscut, că pe fiă-care cetățén, care nu vré să lupte în contra Angliei, îl va împușca, ca pe trădător. Din tóte se vede, dér, că o mare luptă se va da încă de aici încolo între Buri și Englesi. Pentru-ca Roberts să pótă ajunge în Pretoria, va trebui să trecă peste cadavrele a mii și mii de ómeni, căci după-cum se vestescé din tóte părțile, însufletirea de luptă a Burilor n'a scăđut, ei sunt dór' astăți mai deciși ca ori și când a înfrunța cu dispreț mórtea și a apăra cu sângele lor patria și libertatea, ce și-le vêd amenințate.

Eță acum scirile mai nouë:

Pe când pe teatrul principal de rêsboi operațiunile militare stau de-ocamdată pe loc, în alte părți Englesi și Buri ajung la încôerări serioase.

Se vestescé anume agenției „Reuter” cu data de 20 l. c. din Kroonstadt, că Buri de sub comanda lui *Olivier* au ispitit trupele englese de sub conducerea generalului *Gatacre* să ia o luptă cu ei lângă *Bethuile*. În lupta acésta Buri au secerat o *fumósă victoriă*. Englesi au fost bătuti și și respinsi cu *mari pierderi*, mulți dintre ei căđénd în prinsóre la Buri.

O astfel de luptă a fost în 15 l. c. la granița de miadă-ți în direcția stațiunii *Lobats*. Și aici Englesi au fost bătuti și fugăriti spre Ramostu. Buri n'au avut pierderi. Ei au prins și aici mai mulți Englesi, și au luat pradă 15 lađti cu cartușe, apoi mai mulți cai și arme.

— Și după cât am audit, fórté frumoșică. E *la Sacre-coeur*; nu e așa?

— Da...

— ...Și ce e mai nostim, e că nepotul meu, sub-locotenentul Cires, fmi vorbesce mereu de ea. . . . Mi-se pare, că i-a cam căđut la inimă!

Vestea asta îl cam turbură pe cuconul Ieni. Prefăcându-se vesel, căuta să profite momentan de situația.

— Nu sciam de acésta, domnule colonel; dér să vè spun drept, m'ași simți onorat să . . .

— Ei, ce vrei! domnule Chefalidi. Așa-s tinerii. . . . Și datoria noastră e să le croim o viață fericită.

— Așa e, domnule colonel. Dér. . . . vedeți. . . . ași voi să scap de chinul procesului, ca să mă pot ocupa mai de aproape și de sórtea nepótei mele. Sper, că atențiunea, ce veți avea d-vóstră și tótă familia d-vóstră pentru mine și prin urmare și pentru nepóta mea, va fi una din garanțiile cele mai bune pentru viitóra noastră prietenia și legătura mai strînsă. . . .

— Da, . . . da, . . . da!

Cuconu Ieni se pregătea de plecare.

Colonelul îi strînsé mânia afectuos în ușa salonului.

— Vom face tot ce vom puté, domnule Chefalidi!

Gheorge, care ascultase tótă convorbirea, eși repede în antreu să deschidă ușa.

Lui cuconu Ieni nici prin minte nu-i trecu, că a fost o clipă față 'n față cu copilul unui om, pe care el îl băgase în pământ, după cum se plângea Gheorghe.

Domnul colonel își sorbea ultimele picături din cafea, istorisind cucónei planul făcut cu nepóta domnului Chefalidi.

— N'ar fi o partidă rea, dicea cucóna. Grecu ásta trebuie să aibă mulți bani. Și asta i-ar prinde bine lui Costică, care e cam cheltuitor.

Când colonelul voia să se scóle de pe scaun, Gheorghe, care aștepta respectuos lângă ușa, face doi pași milităresce spre colonel.

— Trăiți, domnule colonel! Am să vè rog ceva.

— Ce e, Gheorghe?

— Să-mi dați voe demeează asta să mă duc în tîrg. Au venit nisce rude ale mele și ași vrea să mă duc să le vèd, și să le mai întreb ce mai e prin sat pe la noi.

Tonul blajin cu care s'a adresat Gheorghe, înduplecă pe colonel și pe cuconita.

— Dute! numai să nu stai mult.

— Am înțeleș; trăiți domnule Colonel!

Când Gheorghe se vedu în stradă, se îndreptă repede înspre hanul unde scia, că trag ómenii din satul lui. Cum intră pe pórtă hanului, vedu mai multe caré desjucate; cunoscu numai decăt boii lui moș Sandu. Se repeđi înspre carul lui moș Sandu, unde țări un om culcat. Era moș Trifu. Nu-și mai putea ține rêsufierea când dadu bună țina lui moș Trifu.

Moș Trifu se uită cam nedumerit la el. Vedéndu-l îmbrăcat milităresce, simți un fior de frică, își aduse aminte de gróza ce pățise, de când cu rêscoala.

— Ce, nu mă cunosci, moș Trifu?

— Deh! . . . tu ai fi Gheorghe cela a Paraschivei!

— Eu, moș Trifule.

— Ei bată-te să te bată, mă băete! Da scii, că Paraschiva a murit?

— Când? . . . Cum? . . . întrebă zăpăcit Gheorghe. Mama? . . .

— Apoi, Paraschiva, vèduva. O strîn-s'o Dumneđu, ia cam pe la Bobotéză.

Gheorghe rămăne înlemnit de vestea acésta.

— Da al de moș Sandu, moș Șerban, unde-s?

— Apoi, prin tîrg. S'o dus cu judecata ceea.

Gheorghe eși ca un vârtej pe pórtă hanului. Picioarele îi tremurau. La cotitura unei străđi țări, ca la vre-o sută de pași, un grup de vre-o țecele țéran, cari mergeau grămadă. Alergă după ei și cu cât se apropia, cu atăta inima îi batea mai tare. Când fu aprópe de ei, isbucni:

— Bună-vreame, moș Șerban, moș Sandu! Ce căutați pe aici? . . . Când ați venit? . . . Eh! . . . uite și Irina! . . . Da tu, Irino, ce cauți pe aici? . . . strigă el cu glas înecat.

Irina rămase ca de pîtră, vedénd pe Gheorghe. Améndoi amuțise, uitându-se unul la altul cu lacrimile în ochi.

— Da tu unde stai, Gheorghe, întrebă moș Șerban.

— Îs ordonanță la domnul colonel.

— Ecă, măi băete, am venit să ne judecăm din nou. Irina tot nu-și putea veni în fire. Stătea sficioasă și galbenă la față cu ochii țintă la Gheorghe.

Despre *acțiunea de pace* puține știri noi sunt. Se știe, că guvernul Olandei a răspuns la invitarea lui Krüger și Steyn de-a interveni, oă în urma declarațiunei Angliei din care reiese, că nu voese intervențiunea, Olanda nu pöte se împlinească dorința Burilor.

Celelalte puteri tac și nu fac nimic, dovadă, că răboiul are să se continue.

SCIRILE DILEI.

— 11 (24) Martie.

Academia Română din București s'a deschis sesiunea ordinară de primăvară Martia trecută. Dintre membrii ordinari românii de dincoace au fost prezenți la deschidere d-l Iosif *Vulcan* din secțiunea literară, și P. S. Sa episcopul *Popea* (membru nou ales) din secțiunea istorică, ér dintre membrii corespondenți d-l protopop *Zacharia Boiu*. Ca oșpeți au luat partea ședința de deschidere archimandritul *Filaret Musta* și protopresbiterul *Andrei Ghidiu* din Caransebeș. Episcopul *Nicolae Popea* va ține discursul său de recepțiune la Academia într-una din zilele săptămânii viitoare. Va vorbi despre viața și faptele fericitului Metropolit *Șaguna*. P. S. Sa, după cum cetim în foile de dincolo, a făcut visite Metropolitului-Primat, ministrului plenipotențiar al Austro-Ungariei, marchisului de *Pallavicini*, și membrilor Academiei, cari toți i-au întors visita. Joi după amăzi, P. S. Sa episcopul *Popea* a fost primit în audiență de M. S. Regele.

Pentru masa studenților dela școlile medii și superioare din Brașov au intrat următoarele contribuiri:

a) Dela d-na *Balasa St. Bebea*, cotisația anuală pro 1900: **20 coröne**.

b) Dela d-l *Virgil Berariu*, fost elev al școlilor noastre, silvicultor în Momesol, **24 cor. 11 bani**.

c) Pe lista nr. 25 (colectant d-l protopresbiter gr. or. al Abrudului P. Popovici): *Basilie Bașota* jude reg. în pens. 10 cor., I. Sărb, proprietar în Cărpiniș 10 cor., Dr. *Laurențiu Pop* 10 cor., „*Auraria*“, cassă de economii 20 cor., Dr. *Enea Draia* adv. 10 cor., Dr. *Vas. Fodor* 10 cor., Dr. *Nicola* (an de an) 4 cor., *Petru Popovici* protopresbiter gr. or. 10 cor., cu totul **4 coröne**.

— Esprimăm cele mai vii mulțămite pentru aceste nobile daruri: *Direcțiunea școlilor*.

O comună, care s'a lăsat de beutură. Din părțile Tergu-Murșului primim îmbucurătoarea știre, că locuitorii români din comuna *Tirimia-mare* încă în ziua de *Boboteză* a acestui an au făcut legătură în scris, că nu vor mai bea vinars și s'au obligat de bună voie a-se supune unei pedepse de 10 fl. în favorul bisericei la cas când ar călea acest legământ. Legământul a fost subscris de 130 capi de familie, adecă de

toți locuitorii români, afară de oăți-va servitori de pe la curți. Au trecut de atunci două luni și bravii Români și-au ținut cuvântul. *Jidanul* cărciumar, care până aci nu-și mai încăpea în piele de îngâmfat, ce era, a început să umble la colindat pe la preotul și pe la alți fruntași ai comunei, rugându-se de iertare, ba făcând chiar și un ofert de 160 coröne în favorul bisericei, numai ca „să se facă pace“. Omenii însă sunt cuminte, că știu ei ce însemnă „pacea“ dorită de *Jidan* și nici prin gând nu le trece să-și calce legământul, ér *Jidanul* își strânge catrafusele ca să se ducă. De vor urma cu hotărîrea pe această cale, fă siguri Români din *Tirimia*, că peste puțin șörtea lor va fi neasămănat mai bună și mai înfloritore.

Ministru-președinte Szell și tinerimea universitară maghiară. O deputată de tineri universitari maghiari s'a dus alaltăeri la ministru-președinte *Szell*, ca să-l rögă a primi patronatul asupra excursiunei, ce tinerii maghiari vor face-o la *Paris*. Ministrul i-a primit cu bucurie și s'a declarat gata a primi patronajul, căci îi place ideea acestei excursiuni; rögă însă tinerimea să ia planul acesta în serios și să arată *Parisului*, că junimea unei națiuni de o mie de ani nu trăește numai, ci și învață și cu arma culturai luptă pentru apărarea dezvoltării și a culturai naționale. — D-l *Szell* a greșit în alegerea terminilor, căci tinerimea maghiară nu apără, ci atacă, dovadă cele ce s'au întâmplat în adunarea ei din *Pesta*, în care a atacat și insultat tinerimea germană, pentru că această vră se apere într'adevăr limba și cultura germană.

Jan Kubelik — noul Paganini.

Vinerea viitoare în 30 Martie st. n. va da în Brașov un concert d-l *Jan Kubelik*, cel mai mare virtuos în violină al timpului nostru, supranumit noul *Paganini*. Tinerul boem, care încă n'a împlinit 20 de ani, este, după vestitul *Paganini*, cel dintâiu, care știe să dăcă cu acea măestrie, care te face a crede, că viața lui e fermecată. El întrece și pe *Thompson* și *Buzmester*, cei mai celebri virtuosi, cari au urmat școala lui *Paganini*, și se pöte dăce, că posedă cea mai mare dibăciă tehnică dintre toți artiștii în violină căți s'au distins dela *Paganini* încöce. Așa constată toate autoritățile musicale din orașele mari europene, pe unde a dat concerte cu cele mai strălucite succese. Mai dăc criticii musicali despre *Kubelik*, că puterea fermecătoare, ce-o știe de viörei sale, nu o datoresce numai șöblei escelente, ce avut-o de mic copil și diligenței sale de fer, ci mai mult încă talentului și genialității sale înăscute, — căci este artist din grația lui *Dumnezeu*. — La concertul de *Vineri* al tinerului artist, ce se va ține în sala de concerte dela *Redută*, vor mai da concursul și

distinsa cântăreță de operă *Dora Lichtenstein* și ca acompaniator la pian d-l *Ludovic Schwab*, profesor la conservatorul din *Praga*. Programele urmëză a se publica. Bilete se pot căpeta de *Luni* dimineța încölo la librăria *Hiemesch*, tērgul grăului.

Bibliotecă ungurească în comitatul Sabolciu. În comitatul *Sabolciu* s'au înființat deja în 107 comune bibliotecă populare. Un trimis al ministrului *Daranyi* tocmai acum voese să constate rezultatele dobândite după un an de praxă cu această nouă instituțiă de crescere a poporului. După constatările de până acum, nici într-una din comunele în cari se află bibliotecă, numărul cetitorilor n'a fost mai mic de 300, sunt însă și comune de acelea, unde numărul cetitorilor a trecut peste o mie.

Foc. Un mare foc s'a iscat astăzi la 10 ore a. m. în suburbiul *Scheit* (*Tooile*) la casa locuitorului *Dumitru Bărbier*, cărăuș. Focul a nimicit tot ce i-a cădüt în cale. S'a putut însă localiza prin ajutorul vecinilor, cari din întâmplare erau pe acasă. *Paguba*, după cum se dăce, este de peste 500 fl. Focul nu se știe, din ce cauză s'a iscat. Casa a fost asigurată.

Dela „Reuniunea Crucei Roșie“ din loc primim următoarea comunicare: Reprezentațiile de diletanți arangiate de către *Reuniunea* militară științifică și de casină din loc în favörea „*Crucei Roșie*“ în 5, 6 și 18 Martie n. c. au dat un câștig curat de 1942 coröne 84 bani. Această dovedește viu, căt de numeros au fost cercetele aceste reprezentații forte reușite și d-l colonel *Rieger* pöte reprivi cu mulțumire la opera sa. *Reuniunea „Crucei Roșie“* și comitetul său are deci deplină cauză de-a aduce mulțumiri *Reuniunii* militare științifice și de casină.

Urmările beției. D-l învățator *Dum. S. Ardelean* din comuna *Negresci* ne împărtășește următoarele casuri, cari ar trebui să servescă spre învățătura taturor celor ce n'au învățat încă a șoi, ce însemnă beutura de rachiu. Etă ce ne știe: *Petru Cicio* al lui *Töder* din *Negresci*, în 15 Martie dimineța pregătindu-se cu carul să mērgă în deal după șindilă, a cugetat, că înainte de mănăcare ar fi bine să bea un pahar de rachiu, avēnd și ceva durere înăintru. Mergēnd la vecinul *Leibi* în birt, a început să bea, uitānd, că are de-a merge în deal. Bēnd un pahar, bēnd două, s'a îmbētat, încăt alții l'au dus acasă, punēndu-l pe pat, neputēnd vorbi nici un cuvēnt. Fiindu-i rău, au chiămat medicul, dēr nu i-a putut ajuta nimic; s'a chiămat și preotul să-l mărturisescă, dēr neputēnd vorbi, nu s'a putut mărturisi; în apusul sörelui a rēposat, lăsānd în urma sa șöția cu șese copii minoreni. Etă unde duce beutura rachiului pe om! Tot asemenea a pătīt-o și *Todor Mociran* în vara trecută, bēnd în birt ra-

chiu până sēra tārdu și de amēțela rachiului neputēnd merge acasă, s'a culcat afară, înainte a șöii birtului, unde dimineța a fost aflat mort, lăsānd în veduviă pe șöția sa cu o copilă. Ar fi bine, dēcă s'ar lăsa odată poporul de această beutura ticăloasă, care numai la perire îl duce.

Catastrofa unei comune. Din *Deșit* se știe, că comuna *Jibău* din com. *Selagiu* a fost lovită de o mare nenoröcire. Alaltăeri nöptea un foc a isbucnit în comună și flăcările ajutate de vēnt au mistuit și prefăcut în cenușă apröpe toate clădirile. Nici biserica și școla n'au rēmas întregi. Afară de vre-o 4—5 case, toate celelalte au ars cu desăvērșire.

Dar pentru bibliotecă populare.

Ni-se comunică, că d-l *Demetriu Bardosi* locotenent c. și r. în Regimentul de infanteriă Nr. 37 staționat în *Seraievo* (*Bosnia*), a dărui 25 exemplare din opul său „Regulamentul de serviciu partea I, III pentru șöcolele de șārgi ale armatei comune și ale honveđimeii“; apoi bibliotecilor populare înființate sub auspiciile *Asociațiunei* pentru literatura română și cultura poporului român alte 25 de exemplare, a împărțit gratuit între bibliotecile institutelor de învățământ romănesc de ambele confesiuni din *Blașiu*, *Sibiu*, *Brașov*, *Beiuș*, *Năsēud*, *Gherla* și *Lugöș*.

Serata-concert dată de *musica orășenească* în beneficiul d-lui *G. Hedwig Duminecă* sēra în 25 Martie n., are programul următor: 1. „*Marche cosmopolitaine*“ de *Normano* (nou); 2. *Uvertura* la „*Rienzi*“ de *K. Wagner*; 3. „*Durch die Blume*“, vals de *Seidl* (nou); 4. *Fantasia* din opera „*Carmen*“, de *Bizet*; 5. „*Revue du bal*“, intermezzo de *Königsberger* (nou); 6. *Rhapsodiă ungurească* de *Liszt*; 7. „*Liebes geheimnis*“, Gavotte de *Komzak* (nou); 8. „*Destēptă-te Romāne*“, *fantasia* română de *Schäfer*; 9. „*Was kommt jetzt?*“, potpuriu de *Kral*; 10. „*Blau und rot*“, marș de *Brandner*.

Activitatea despărțimintelor Asociațiunei.

În anii din urmă s'a pornit mai ales în câteva dintre despărțimintele *Asociațiunei* o activitate îmbucurătoare și forte mult promițătoare.

Înainte se distingea, pe oăt ne aduceam aminte, cu deosebire despărțimēntul *Selăgean*, desfășurānd o acțiune serioasă pentru cultura nemijlocită a poporului, și silindu-se a încurajia cu deosebire învățământul popular prin visitarea examenelor, prin premiarea învățătorilor etc.

Astăzi avem mai multe despărțiminte cari lucră cu zel crescēnd pentru lățirea culturai în popor. Între aceste pöte fi pus la locul prim tinerul despărțimēnt dela *Timișöra*, al cărui director e d-l avocat

— Mama... a murit, Irino!

— Ei, șermana, dăcea moș Sandu, a murit și mai bine c'a strins-o *Dumnezeu*, că se chinuia degeaba, de când ai plecat tu.

Două lacrimi mari și fierbinți se lăsau în jos pe obrajii lui *Gheorghe*.

Moș *Șerban* plecă cu ceilalți țărani după el, ér în urma lor, *Gheorghe* și *Irina* ținēndu-se de mână începură să-și vină în fire; își povesteau încet ce-a făcut fie-care, de când nu se mai vęduse.

— S'a măritat *Gherghina* lui moș *Ștefan*, scii, *Gheorghe*. Am fost și eu la nuntă; era așa de frumos!

— Și cu cine, Irino?

— Cu *Radu*, cel dela *Pleșa*, scii...

— Ei da! Șoiu.

Când eram la nuntă, eu mă gândeam la tine, *Gheorghe*.

— Apoi, ecă Irino, un an a trecut apröpe. Mai am doi, oiț scāpa, și atunci...

— Da ce-i în casa asta mare, *Gheorghe*?

— Aici e un otel, dă, un fel de han unde vin boerii...

— Da mama cum a murit, Irino?....

— Ei șermana, când m'am dus într'o

di la ea cu tușa *Ruxanda*, am găsit-o țăpână de frig și până a doua di a murit.

— Da casa noastră cum a rēmas?

— E încuiată și acu. Nu-i nimeni în ea.

Șerban și cu ceilalți țărani intrau pe pöta unei case, unde șciau că locuesce un avocat; ér *Gheorghe* și *Irina* se lăsau în vale, înspre port.

Irina rēmasse uimită de tot ce vedea. Povestirea mamei sale asupra *Galațului* îi revenea, din când în când în minte. Cu gura căscată și cu ochii pe vapöre, *Irina* ținea înclēstat de *Gheorghe* pe mână, scoțēnd esclamații de mirare. De un ceas și mai bine rētăcesc amēndoi, uitați pe cheiul *Dunării*.

Pe la asfințitul sörelui, toți se îndreptară înspre hanul lor din marginea *Galațului*. *Gheorghe* îi petrecu până în apropiere de han cu grija, că pöte l'o fi așteptānd cuconița și cu domnul colonel. Se despărți de *Irina*, spunēndu-i că o să mai vină astă-sēră.

Pe la ęce cēsuri tārdu, *Gheorghe* vędēnd că domnul colonel se gātesce de culcare, se furisă pe pörtă și nu s'a mai oprit decăt la han. Gāsi pe *Irina*, aștep-

tāndu-l în pörtă. În mijlocul ogrădii, moș *Șerban*, încunjurat de ceilalți țărani îi sfātuia ce să mai vorbescă mäne la judecată.

Tot timpul cât *Gheorghe* vorbia cu *Irina*, era preocupat de un singur gând: să spuie öre și lui moș *Șerban*, că greu a venit la domnul colonel și, că a vorbit de judecata de mäne? Dēr la ce bun se gāndea el din nou. Tot nu o să-i folosescă nimic. Se temeă să nu-i strice inima mai rău. Trecuse mieđul nopții și *Gheorghe* nu se îndura să mai plece de lângă *Irina*. Mână în mână, amēndoi își reamintesc dragostea lor cu mai mult foc. Nu se simțeau însă aici, în voia lor, așa ca altă-dată sub nukul din grădină.

Temāndu-se să nu se facă diuă, *Gheorghe* se smuci din mânăle *Irinei* și eși rēpede pe pörtă.

* * *

A doua di de dimineță, apröpe tot trotuarul din fața curții de apeleră ocupat de vre-o trei-ęeci de țărani. Toți steteau, care rezimați de gard, care pe jos, așteptānd să-i chieме.

Öri de câte-öri intra său eșiă cineva din localul curții, dēcă era altfel decăt ei

îmbrăcat, se sculau îndată, luādu-și căciulele din cap. Trecuse de amēdă și judecătorii de abia începuse să sosescă a lene unul câte unul.

Îmbulzēla și neliniștea cresceă, ér pe la trei cēsuri șierul strigă: domnul *Chefalidi* și cu locuitorii de pe valea *Horincei*. Toți se precipitară, moș *Șerban* în frunte și ducēnd cu ei apröpe pe sus pe moș *Trifu*.

După câte-va întrebări ale președintelui și, după o pledoariă a avocatului, care apără cererea domnului *Chefalidi*, președintele se adresă locuitorilor întrebāndu-i, dēcă au apărători. Moș *Șerban* eși mai în față și răspuse:

— N'avem domnule președinte, că n'am putut să-l plătim, cât ne-a cerut; dēr ecă eu pot să vę spu cum e dreptul nostru. Și moș *Șerban* începü să vorbescă așa de clar și așa cu inimă, că judecătorii păreau un moment înclinați a recunöscere dreptatea satului.

— Neam din neamul nostru scim, domnilor judecători, că noi am stăpānit totdeuna imașu satului. Cuconu *Radu*, fostul proprietar și alți proprietari, cari au mai fost înainte, ni l'au lāsāt nouă cu limbă de mörte și nici odată nu ni-au împedecat vi-

Emanuil Ungurianu. Activitatea multilaterală și mănoasă pentru cultura poporului, cum a desfășurat-o despărțământul Timișorei, deși există abia de un an și jumătate, este unică în felul ei și, mulțumită zelului său director și tovarșilor săi de muncă, ne înfățișează un rezultat de tot îmbucurător. Etă, după organul Asociațiunii, ce a lucrat în 1899 acest despărțământ:

Comitetul central al despărțământului Timișóra: 1. a prenumerat 20 exemplare din numerii de Duminecă ai „*Gazetei Transilvaniei*“ și i-a dat gratuit spre citire țeranilor noștri din 16 comune de pe teritoriul desp.; 2. a înființat 2 biblioteci populare și le-a dat spre folosință; 3. a înființat un fond din contribuții benevole pentru procurarea de cărți pe seama bibliotecilor populare; 4. a premiat un învățător cu 50 cor. pentru progresul bun făcut în școală; 5. a înființat din contribuții benevole un fond pentru premiarea învățătorilor și învățătoarelor, cari vor lucra cu zel și vor produce rezultate multumitoare în școlile noastre populare; 6. a înființat un fond cultural, din ale cărui venituri se pot acoperi spesele cari se cer pentru o lucrare cu efect întru răspândirea culturii între poporul nostru; 7. în decursul anului s'au trimis la cassa centrală 680 cor.; în administrația comitetului cercual se aflau la finea anului 1899: a) ca fond cultural al desp. 1172 cor.; b) ca fond pentru premiarea învățătorilor 232 cor.; c) ca fond pentru înființarea de biblioteci populare 100 cor. Numarul membrilor fondatori 2, pe viață 6, ordinari 39, la oaltă 47, afară de membrii ajutători.

Între despărțămintele noastre cele mai harnice, mai sunt a se număra tinerele despărțământ al Oraviței de sub conducerea d-lui *Ilie Trăilă*, advocat în Oravița montană. Acest despărțământ a avut în anul 1899: 4 membri fondatori, 14 pe viață, 69 ordinari, 48 ajutători. Cu totul 135 membri, dela cari s'au încasat 4038 corone. Cu deosebire se lucrează pentru constituirea de agenturi prin comune și înființarea de biblioteci populare.

Mult promițător este și despărțământul *Panciova*, dirigit de d-l *Damian Popescu* preot în Ofcea, vice-director fiind d-l advocat *Petru Tisu*. Deși constituit numai în August anul trecut, acest despărțământ a înființat agenturi și biblioteci populare în comunele Satul nou și Uzdu și a decis a înființa biblioteci și în alte 5 comune etc.

Pentru înființarea de biblioteci lucrează cu mult zel și cu succes și despărțământul *Blășului* de sub conducerea veteranelui profesor, protopop onorar etc. *Ioan Gorman*. Un început frumos a făcut în privința acosta și despărțământul *Sătmăr* de sub conducerea directorului său *Gavril Trif*, profesor emeritat, care încă și-a început lucrarea cu înființarea de agenturi și biblioteci; de-asemena cel dela *Turda*, condus de d-l protopop *Codarcea* etc.

Dorim din inimă, ca asemenea constatări să putem face cât mai des despre toate despărțămintele Asociațiunii noastre.

Emigrările din comitatele nordice ale Ungariei.

Contele Alexandru Andrassy într'un discurs rostit zilele acestea în camera ungară a citat câte-va date surprinzătoare în ceea-ce privește emigrările populațiunii din comitatele nordice ale Ungariei locuite în preponderanță de nemaghiari.

Anume în comitat. Abauj-Torna și orașul Cașovia se află 180.000 locuitori; dintre aceștia 89.000 sunt bărbați și între aceștia 24.000 în etatea dela 25—44 de ani. Din aceștia din urmă, cari formeză elementul cel mai capabil de muncă, în cursul anului 1899 au emigrat 3800, adecă 16%.

Din 170.000 locuitori ai comitatului Șaros sunt bărbați 84.000, în etatea dela 25—44 ani; din rëndul acestora din urmă au emigrat 5200, adecă 23%.

În comitatul Sepeș sunt 80.000 bărbați, între ei 21.600 în etatea amintită și din aceștia au emigrat 4000, seu 19%.

În comitatul Ung sunt 135.000 de locuitori, între ei bărbați 67.000, dintre cari 18.000 la etatea de 25—44 ani. Au emigrat din aceștia din urmă 4000, seu 22%.

În comitatul Zemplinului: locuitori 300.000; bărbați 148.000, dintre aceștia în etate de 25—44 ani 40.000; au emigrat din ei 6000, adecă 5%.

Din toate cinci comitatele au emigrat așa-dără la America într'un singur an (1899) 23.000 de bărbați, cari formeză elementul cel mai bun de muncă.

După socotelile lui Andrassy, din numărul total al emigranților se reîntorc 4600, restul de 18.400, seu 15% nu se mai întorc în veci.

Etă cum sciu „patrioții“ maghiari se fericescă populațiunea țerei. Pe locuitorii băștinași, cari de ne-numărate ori au dat probe de credință pentru patriă și tron vârsându-și sângele pe câmpurile de războiu, îi amăresc și chinuesc făcându-i să ia lumea 'n cap, în locurile lasă să fie ocupat prin prodițe străine venite de prin Galiția.

Dela comună.

Brașov, 23 Martie.

În ședințele de ieri și de alaltăeri ale reprezentanței noastre comunale s'au desbatut unele chestiuni de interes mai mare.

În ședința de Miercuri primarul-președinte *Hiemesch* a împărtășit între altele, că ministru de comerț a promis, că gara

Brașovului va fi mărită în mod corespunzător. Mai departe a comunicat, că întreprințătorul clădirii casarmei de infanteria *Weil* a depus cauția și a început cu lucrările.

O desbatere mai mare s'a încins relativ la *ceștiunea cimiterului central*. Senatorul *Schnell*, ca raportor, a explicat pe larg cum s'a ivit necesitatea înființării unui cimiteriu central, care e discutată de deci de ani, fără însă să se fi adus vre-o hotărîre. În fine face, în numele magistratului, propunerea, ca comunitatea să anunțe ca decisiune, că pe locul câștigat de oraș pentru acest scop, loc situat între gara centrală și cea dela *Bartolomeu* și are o suprafață de 25 jugere, să se înființeze un cimiteriu central, care să fie deschis la 1 Septemvrie 1903. Dintre cele 17 cimiterii confessionale, ce există ați în Brașov, ar trebui să fie închise până la 1905, cele mai ocupate 5 dintre ele, și adecă: 1. Cimiterul rom. cat. din *Blumena*; 2. cel rom. cat. din *Scheiu*; 3. Cimiterul gr. or. din *Brașovechi*; 4. Cimiterul ev. aug. din *Prund*; Cimiterul bisericăi Sf. Nicolae din *Scheiu*. — Celelalte 12 să fie închise după alți 10 ani, așa că din anul 1915 încolo cimiterul central să fie pentru toate confesiunile singurul loc de înmormântare.

Fără-care dintre confesiunile diferite va avé în cimiterul central despărțământul său propriu, a căruia estindere se va măsura după numărul sufletelor. Pe locul lor confesiunile vor pute clădi, pe spesele proprii, clădirile necesare pentru ceremoniile lor de înmormântare. Oficiul de construcțiuni orășenesc să fie însărcinat de-a face planuri și devizuri pentru clădirile cele mai necesare, ce va trebui să le ridice comuna, cari să nu coste însă mai mult de 120.000 corone și să le prezente comunității.

Comisiunea permanentă a primit propunerea magistratului cu ore-cari modificări, între cari și aceea, ca acele cimiterii, cari vor corespunde cerințelor sanitare, să potă fi folosite încă și peste anul 1915.

Cel dintăiu vorbitor, d-l protopop *Brulescu*, s'a pronunțat în contra propunerii magistratului cu considerarea la deosebiri rituale ale confesiunilor și la starea rea financiară a orașului. A propus să se amâne decisiunea și confesiunile să fie înștiințate și întrebate, cât vor să contribuie din propriile mijloce la spesele cimiteriului central.

Propunerea d-lui *Baulescu* a fost spriginită de d-nii: adv. *Adam*, *H. Schiell*, și *Dr. Zakarias*. Pentru propunerea magistratului a vorbit presbiterul *Hubbes*, *Dr. A. Fabritius*, *Dr. E. Gusbeth* și raportorul *Schnell*. Predicatorul *Scherg* a propus să se respingă cu totul propunerea magistratului, nu numai din cauze confessionale, ci și practice. A rămas în minoritate. Asemenea n'a fost primită de majoritate nici propunerea de amănare a d-lui *Baulescu* și s'a primit propunerea magistratului, cu adaosurile comisiunii permanente.

În ședința a doua, ieri, s'a primit propunerea magistratului, prin care se stabilesc locurile și taxele de pășunat pe 1900 cu modificarea, că pentru vitele, ce vor merge la pășunea așa numită „*Staffen*“ se vor plăti câte 4 corone de cap de vită pe an.

Punctul următor privea monumentul milenar de pe *Tâmpea*. S'a cerut, ca orașul

să ia acest monument sub scutul său, dăr comunitatea a decis în Iunie anul trecut de-a respinge propunerea acosta, de-ore-ce siguranța monumentului nu e periclitată. Cinci membri maghiari ai comunității au apelat în contra acestei decisiuni la adunarea comitatensă, care a anulat-o.

De astă-dată la propunerea magistratului, adunarea a decis de-a lua monumentul în scutul moral al orașului Brașov, conform declarațiunii făcute la inaugurarea lui de primarul orașului.

În fine s'au ales ca bărbați de încredere la recutarea principala din anul acesta *Sterie Stinghe* și *Friederic Wolff* și s'au rezolvat câte-va puncte de mai puțină însemnătate.

Adunare de învățători.

Comit. B.-Năsăud, Martie 1900.

Filiala Monorului a Reuniunii învățătoresc „*Mariana*“ și-a ținut adunarea anuală în *Sebeșul superior* (com. *Bistrița-Năsăud*) în 26 Febr. n. c. Dintre 19 învățători, cari ne ținem de această filială, ne-am prezentat numai 12, în 7 au lipsit și numai unul și-a scusat absența.

La 8 ore am mers cu toții la s. biserică, unde s'a celebrat s. liturgiă prin d-l preot local *Basilu Nechiti*, după aceea am fost invitați cu toții la d-l preot, unde ni-s'a oferit un bogat dejun și o primire cât se poate de căldură, atât din partea d-lui preot, cât și a stimatei sale soții.

Am mers apoi cu toții la școală, unde ne așteptau elevii și un număr frumos dintre fruntașii comunei. După deschiderea ședinței prin președintele filialei *Georgiu Todoran*, s'a ales comisiunea critică, apoi a urmat tractarea unei prelegeri practice din cant cu băieții din clasele III, IV, V și VI din partea învățătorului școlii fundamentale din *Monor*, *Gregoriu Romanesi*, deși a fost aspru criticată tractarea, totuși s'a declarat, ca bine succedă, precum a și fost.

Piesa din abecedarul de *Petri*, „*Fiul mulțumitor*“, s'a tratat în formă de analiză logică de învățătorul local *Teodor Groze*. S'a declarat de succedă, însă mai mult din considerare și pentru a încungiușă bănușile în poporul ce era de față.

Disertația „*Cari sunt cauzele cercetărilor neregulate a școlilor elementare dela sate din partea școlarilor și cari ar fi mijlocele pentru vindecarea acestui rău de Romul Cincea*“, învățător în *Gledin*, a fost bine succedă și disertantului i-s'a votat mulțumită protocolară.

La cererea inspectorului reg. de școle, ca filiala să-și dea părerea, de-că este de lipsă să se pregătescă pentru școlile cu un singur învățător plan de învățământ separat de al celor cu mai mulți învățători, adunarea exprimă părerea, că pentru școlile cu un singur învățător trebuie plan separat. Toți au fost pentru acosta, singur președintele filialei a fost contra, dăr l'am

tele dela păscut. Și asta-i vorbă de nouă-deci de ani apröpe. Tot satu-i martor; din bătrăni sciu acosta. Ecă, moș *Trifu*, din sat dela noi, îi martor, om de-o sută de ani apröpe și cu frica lui *Dumneșu*! El o să jure și o să spue drept!

Judecătorii rămân uimiți, vădând pe moș *Trifu*, pășind încet spre ei, rădîmat în cîrjea lui de alun.

— Să trăiți, *Măria Voștră*, dicea moș *Trifu* făcându-și cruce înaintea judecătorilor. Neam din neam scim, că imășu de lângă sat e al nostru. Când eram eu copil, pe acolo păseam oile satului nesupărat de nimeni. *Dumneșu* de sus scie! asta-i dreptatea noastră!

Procesul n'a durat decât vre-o jumătate de oră. După dece minute de chibzuelă judecătorii vin din nou în sala de ședință. Basați pe câteva argumente, invocate de avocatul domnul lui *Chefalidi* și nepricepute de moș *Șerban*, se acorda cererea domnului *Chefalide* de a pune stăpînire pe moșia satului. Hotărîrea însă... cu drept de recurs.

Când moș *Șerban* auți hotărîrea asta 'i se părü că totă sala se învîrtesce cu el. Simțindu-se amețit, se rădîmă puțin cu mâ-

nile de grilajul din față. Când își veni în fire, n'a putut să mai dică decât:

— Nu ne mai putem judeca, domnilor judecători; suntem seraci lipiți pămîntului. Ne-o face atunci dreptate cel de sus!

Țeranii es atunci unul câte unul tăcut și cu inima sfîșiată de durere. Fără să mai scie pe unde merg, se väd ajunsși în ograda hanului.

— Da *Gheorghe* și *Irina* unde or fi ore? întrebă moș *Sandu*.

— Apoi când am intrat la judecată, răspuse *Marin*, ei spuneau că se duc prin tîrg să mai umble, să vadă.

Pe malul *Brateșului*, în dosul grădinei publice, *Gheorghe* și *Irina* stau în ierbă privind luciul apei din lac. *Irina* nu vedeuse de când era ea atăta apă. Amendoi mână 'n mână steteau lipiți unul de altul, vorbindu-și de dragostea și de viitoare lor gospodăria. *Irina* vedeuse și simțise atâtea de multe în diua aceea; 'i se părea, că e pe altă lume.

— Să vii și tu *Gheorghe* cu noi; să veți și casa voștră și să mai ședem împreună, măcar o săptămână.

— Cum n'ași vrea să viu *Irino*! decât mi-ar da drumul domnul colonel.

Sórele era la asfîntit și ei uitase de proces și de toți cei cari întrebau de ei.

— Să mergem, *Irino*. Trebuie să fim acasă, când o veni domnul colonel la masă, altfel...

Gheorghe duse pe *Irina* până la han. Amendoi erau nerăbdători să afle cum a eșit procesul.

Când intrau pe porța hanului, *Șerban*, cu fruntea încrețită de durere, gătea carul de plecare, ungându-i osiile cu păcură.

— Ei, moș *Șerban*, ce s'a făcut cu procesul?

— Ne-o mîncat, bre *Gheorghe*! Judecătorii au stricat hotărîrea, ce câștigasem la tribunal. Grecul o să pue mîna pe imăș! Să-l trăsescă Cel de sus, că mai bine nu i-oi dice!

Gheorghe și *Irina* aveau pumnii și fălcile încețate de mînia.

— Mă duc, *Irino*, am zăbovit prea mult.

După-ce *Gheorghe* dispărü pe pôrtă, *Irina* se duse la moș *Șerban* și-i spuse, veselă, că potă să se întorcă și *Gheorghe* cu ei. *Șerban* n'a răspuns nimic...

Totă sêra aceea, a fost un chin pentru toți. Când se gîndeau să se întorcă

acasă, așa desnădăduiți, îi apuca gróza ca la gîndul morții de veci.

— Ce păcat mare a fost să ispășim noi, *Sandule*! dice moș *Șerban*. Ce-i blăstemul ăsta pe satul nostru?!

Irina asculta, plîngend înăbușit cu capul în paele din car.

Apröpe de meșul nopții, *Gheorghe* intra pe porța hanului cu o traistă la subțioră. Se duse drept la *Irina*. Îi spuse ei și lui moș *Șerban*, că d-l colonel i-a dat drumul pentru dece zile să vie acasă.

— Ce bine-mi pare, *Gheorghe* dicea, duios *Irina*, că vii și tu cu noi!

* * *

După trei zile de drum, toți lihniți de fôme și sleiți de putere, intrau, înspre sêră, pe porța satului.

Vestea sosirii se duse repede, în tot satul. Dela mic pân' la mare, se adunară rôtă împrejurul lor și care mai de care întrebau, ce s'a făcut cu judecata.

— Suntem prăpădiți de-acu, ómeni buni! *Glasul* sfîșietor, cu care vorbea moș *Șerban*, amușise totă lumea adunată împrejurul lui. Nimeni nu mai îndrășnea să vorbescă, să mai întrebe ceva.

lăsat singur, căci nu se poate pretinde de la un învățător, care conduce șese despărțeminte, să poată face tot același progres, ca și învățătorul, care conduce un singur despărțământ.

In comitet au rămas tot aceiași. Adunarea viitoare se va ține în Nușfalău Cătușesc.

După terminarea ședinței am fost invitați la colegul nostru Teod. Groze la prânz, și după aceea ne-am despărțat.

Un membru.

Cuvânt funebru

rostit de I. DARIU la înmormântarea învățătorului Candin Groza, la 6 (9) Martie 1900*

Stimați și jalnici Ascultători!

Inaintea noastră erăși ne stă o prive-lisce tristă. Puține cėsuri liniștite și fericite, puține momente de mângăiere putem număra în scurtele zile ale vieții noastre pe pământ. Restul lor e numai chin, amar și durere.

Când se sfirșesc necasurile și suferințele pentru unii, se lăgă și încep pentru alții. Lanțul lor e așa de tare, că nu se poate rupe nici odată; de se rupe cum-va vre-o zală, se încopcie iute una cu alta și lanțul lor este erăși întreg. Spre a ne încredința despre aceasta nu e de lipsă să alergăm cu gândurile noastre după probe din trecut. Pentru acum cred, că ne este de ajuns proba ce o avem înaintea noastră. Ea stă de față, învălțată în giolgiu de pânză și astrucată în câte-va bucățele de scânduri, și peste puține momente pusă în mormântul rece și întunecos. Proba acesta e chiar un soț al nostru cădută prea de timpuriu, dăr cu onor pe câmpul de muncă în lupta vieții. Dușmanul cumplit al vieții, mărtea, prea curând și prea crud l'a lovit. Inima ne dore, dăr nu ne putem ajuta într'alt chip, decât petrecându-l cu onorurile cuvenite unui vrednic tovarăș al nostru pân' la locul, unde am petrecut și pe alții scumpi ai noștri. De ce privim mai mult la densus și ne revocăm în memorie mai multe suveniruri scumpe din trecutul lui, de aceea ne dore și mai tare.

Dăr ori cât ne-ar durea de mult, tot trebuie să ne dăm seamă cel puțin pe scurt, că cine a fost tovarășul nostru cădută, ce pozițiune a ocupat și cum s'a luptat în rëndurile noastre. O permit, că ori de unde am începe, îl aflăm credincios și devotat misiunii sale între noi pe pământ.

*

Răposatul învățător Candin Groza s'a născut din părinți plugari în comuna Mă-

gina, comitatul Albei de jos, la 18 Septembrie 1871. Școala primară și-a făcut-o în comuna sa natală. De aci a trecut la Aiud, unde a învățat și absolvat patru clase civile. Dela 1891/2—1893/4 a urmat și absolvat cursul pedagogic în seminarul nostru din Sibiu, cu calculul geural „distins“.

In anul 1894/5 s'a aplicat ca învățător în Cernatul Săcelelor, unde a rămas până la 1896/7 și unde s'a și căsătorit. De aci a trecut ca învățător la școalele noastre primare din loc, unde a funcționat până la finea anului școlar trecut, când apoi pericolosul morb, ce se incuibase încă de mai înainte, s'a pronunțat în mod vehement și l'a făcut imposibil de a funcționa mai departe ca învățător, ér în urmă a pus capăt vieții sale active și rodnice.

Dacă privim acum la calitățile personale ale răposatului ca fiu, ca soț de căsătorie, ca părinte și ca învățător și membru în societatea noastră, îl aflăm tot-deuna cu demnitate la locul său și condus de o moralitate, activitate și energie esemplară.

Ca fiu era un model de ascultare, iubire și supunere către bunii săi părinți, așa ca și altor fiu din comuna sa li-a servit ca pildă.

Ca soț de căsătorie îl aflăm față de scumpa sa soție: bun, blând și candid, precum și numele îl purta. Poate că nu e prea mare numărul acelor femei, cări se se fi simțit așa de bine și de fericite lângă soții lor, precum se simția mult intristata sa soție.

Ca tată răposatul ardea de dorul de a-și vedea asigurate scumpele fotografii ale sufletului său,—copilașii săi. Densus nu numai și-i îngrija cu abnegațiune, iubire și devotament de părinte, ci vré să fie la timp și un model, care să servescă multor părinți ca îndreptar în creșterea copiilor lor. Ađi însă aceste nevinovate ființe, copilașii săi, sunt lipsiți de jumătate, dacă nu mai mult, din binele ce li-l'ar fi putut presta și mai departe, decât nemilăsa mărte nu li-l' răpea prea de timpuriu din mijlocul lor.

Să-l privim răposatul în șirurile noastre ca: dascăl. El, par'că la șopta unui îndemn mai înalt, se dedicase chiamării învățătoresci: misiune apostolică și toiaș de om sêrac. Pe calea acesta a cređut densus că va puté face bine mai mult celor apropiați ca și celor mai depărtați ai săi, aici în lume.

Și-a început și împlinit înalta sa misiune cu adevărat devotament și abnegațiune de dascăl, povățuit fiind în același timp de cunoscințe pedagogice întinse de un talent pedagogic eminent de a le și aplica în școlă și afară de școlă.

Răposatul nu cunoscera pedecă în învățământ, pe carl într'un mod său altul se nu le fi sciut delătura din calea sa. Nu era elev, care să nu-l înțelegă și să nu-l iubescă ca și p'un părinte bun, căci la in-

teles și pe ales propunea densus în școlă și de iubire și zel era condus; bine sciind că numai iubirea e calea prin care poțfi pătrunde în inima copiilor, ca de aci apoi să începă a zidi adevărata cultură a lor.

Dăr și afară de școlă: în reuniuni, în conferințe învățătoresci, preoțesci și ori unde, era tot-deuna un priceput povățuitor, un infocat apărător și propagator al ideilor și metodelor pedagogice celor mai prospete și un adevărat interpretator al sentimentelor noastre dăscălesci.

O plantă nobilă a fost răposatul adusă ori cădută într'un pământ poate mai rece, în care multe plante nobile au fost importate, dăr carl n'au putut rodi din destul, din pricina solului și a cliimei... Multele roduri date de el n'au putut acoperi lipsa destul de simțită până adă și poate și în viitor. —

Reposatului nu-i lipsa nimic din calitățile, care trebuie să le întrunescă un soț credincios, un părinte bun și un dascăl adevărat și de carl înalte calități puțin alții se pot bucura.

Înțelegem dăr și simțim durerea celor mai apropiați ai răposatului și îndreptățite sunt regretele noastre ale tuturor după densus. Toți ne măguliam cu speranța aceea, că acest desnodământ fatal și neincunjurat, ce s'a întâmplat, va urma mai târziu, când adecă nu s'ar fi simțit așa de tare lipsa densusului dintre ai săi; când ar fi dispus de o durată mai mare de timp, care să-i ajungă spre a-și puté pune în serviciul nostru general frumoșele sale calități sufletesci, cu carl era înzestrat. Cu alte perspective a pășit densus înaintea noastră și fatalitatea ni-a dovedit alta.

Fericire a fost pentru noi că l'am avut și nefericire, că prea curând l'am pierdut.

Nu e nimic statornic și durabil în lumea acesta. „Nu avem aici cetate stătătoare, ci căutăm pe care va să fie“. (Sf. Script). Da, nu avem cetate puternică și vecinică pe pământ, în care să putem fi scutiți de crâncenele lovituri ale dușmanilor noștri de toate nuanțele, ci căutăm alta statornică, dincolo de mormânt, în care să fim apărați cu deplină siguranță de ori-ce rău și unde să putem gusta în pace binele, ce ne este gătit acolo.

Spre această cetate porniți și tu scump coleg, desamăgit de nestatornicia acestei lumi.

Ți-ai părăsit pe toți ai tăi scumpi și iubii: părinți, frațiori, soțioră, copilași, cumnați cumnate și alte rudeni. pe noi: colegii tăi, pe școlarii tăi cu drag și pe toți amicii și cunoscuții ce i-ai avut și pe carl i-ai stimat, i-ai prețuit și i-ai iubit atât de mult lăsându-i pe toți în doliu adenc și dureros, plângând și regretând după tine.

Pășese, scump coleg, în pace spre

acel loc fericit, care este gătit celor aleși ai lui Dumneșeu și spre care vrednic fiind:

Și noi te vom urma, Când cėsul ni-o suna. Amin!

Literatură.

O escelentă carte pentru familia este „Tragedia Calvarului“ de abatele H. Bolo, tradusă în românesce de membrii societății de lectură „Inocențiu M. Clein“ a teologilor din Blășiu. E tradusă într'o frumoșă și ușură limbă românescă avend un format foarte plăcut, ér oăt pentru cuprins acesta e cât se poate de edificător, aducend jalnica istoria a lui Isus, celui junghiat pentru pécatele lumii. Se poate procura dela Tipografia „A. Muresianu“ din Brașov cu 1 fl. plus 5 cr. porto.

— Din scrierile multaprețiate ale eminentului nostru scriitor A. Vlăduț se pot procura dela aceeași Tipografia frumoșele noșle „Invetóre“ cu prețul de 65 cr. plus 5 cr. porto,

*

A apărut și se află de vândare la autorul în Seraievo (Bosnia) (Teressengasse Nr. 8) „Regulamentul de serviciu“ partea I și III pentru școalele de șergi ale armatei comune c. și r. și a honvedimei reg., compus în limba română de Demetriu Bardoși prim. locotenenț. ces. și reg. în regimentul de infanteria 37. E litura autorului. Prețul unui esemplar 90 bani.

*

Partea a VI-a Din Memoriul lui Iosif Sterca Șuluiu de Cărpeneș, membru fondator și membru în comitetul „Asociațiunei pentru literatura română și cultura poporului român“ etc. Sibiu, Tipografia lui W. Kraft 1899. Prin publicațiunea acesta — care se estinde pe 295 pagine, tipar condensat, volumul avend format 8° mare — domnul Iosif Șterca Șiuluțiu face un prețios serviciu literaturii noastre istorice. „Memoriul“ partea VI. care cuprinde 16 capitole, este o continuare a „Memoriului“ d-sale, din care 5 părți au apărut deja, și după cum se indică la finea lucrării de față, va urma și partea VII-a. Notăm, că broșura de față s'a publicat în 500 esemplare. Cei ce posed biografia lui Iancu, au neapărută trebuința de acest „Memoriu“. Prețul ei este 1 fl. 25 cr. esemplarul, plus 10 cr. porto. Se vinde la librăria W. Kraft în Sibiu. D-nul Șiuluțiu dăruesce 200 fl. din prețul broșurilor pentru „Casa națională“, ér restul pentru alte scopuri filantropice. Recomandăm publicului nostru cu totă căldura acesta valorosă publicațiune.

Gheorghe, cum dădă de vederea și de mirosul satului lui, simțea cum i se înecă sufletul de bucuria. Își aduse într'o clipă aminte de totă copilăria lui. Plecă repede cu Irina, înspre casa lui. O deschise și o hiț i se umplură de lacrimi la vederea pustiului și a jerei, ce era în ea.

— Ecă aici, pe lavița asta a murit mama Paraschiva.

Gheorghe tăcut cu capul în pământ, asculta povestirea morții.

— Să plecăm, Gheorghe. Hai la noi astă-sără.

Gheorghe se lasă dus ca un copil...

Când mama Zoița adormi în casă, Gheorghe și Irina se furișară în grădină, aședându-se sub nucul, care-i aștepta cu aceeași liniște, ca altă-dată.

Amândoi, culcați în ierbă, nu sciau cum să-și spună mai lămurit dragostea lor. Sufletul li-se ineca de bucuria, când își povestea fie-care dorul, ce l'a muncit, cât au fost departe unul de altul.

— Mă apuca câte-odată dorul așa de tare de tine, Gheorghe, că parc'că-mi venea să mă duc, să mă tot duc, ca o nebună pe drumul Galațului!... să te caut... să te ved!... Și nopți întregi mă sbuciu-

mam ca de friguri, gândindu-mă, că poate nu o să te mai ved! N'am mai putut răbda și m'am rugat și eu de mama și de moș Sandu, ca să mă lase să viu și eu la Galați, să te ved!...

Gheorghe, cu capul culcat pe sinul ei, asculta cu nesăț dorul și chinul Irinei. Simțea ceva mai presus de puterea graiului lui, ca să mai pótă vorbi.

Amândoi, lipiți unul de altul într'un singur gând și-o singură simțire, stăteau așa tăcuți ascultându-și în taină mai bine decât în vorbă, dragostea lor chinuită.

— Ce bine e așa Irino! Ofta Gheorghe din când în când...

Era deja miezul nopții și ei uitase de obosela din cursul zilelor de drum. Nici nu se gândeau la somn.

Pe când steteau așa tăcuți, și învălțuți într'o mrějă de iubire nesfârșită, de odată auđiră nisce pași pe dinafara gardului.

— Uite Irino,... un om vorbesce singur și învîrtesce un topor în mână... Cine să fie ore?

— Ce? se întrebau îngroziți amândoi. Ore nu-i moș Șerban?... Ba par'că-i el.

Ce-o fi ore asta?... O înebunit?... Nu se poate... dómne feresce!

Amândoi rămân înmărmuriți, privind pe Șerban, care se oprișe lângă gard. Din când în când, Șerban se uită spre casa lui Sandu, par'car aștepta ceva.

— Aici Sandule! striga Șerban.

— Sandu venia grăbit, furișându-se și el pe după gard.

— S'o isprăvit de acu, Sandule; veđi țicea el, învîrtind în aer toporul: asta-i scăparea noastră! De om face mărte de om ne-o erta Cel de sus, că numai el scie unde-i dreptatea!

Sandu, cu mâinile inleștate și cu fața contractată p'area îngrozit de hotărira lui Șerban.

— Așa e, țice el. Destul ni-a sfășiat nouă inima! Să ne fiă măcar copiii noștri scăpați de el.

— Da cum facem, Șerbane? Când o să vie dela Galați?... Cine scie?...

Gheorghe, care ascultase tremurând, totă scena acesta se smuci din mâinile Irinei și sări ca fulgerul peste gard drept în fața lui Sandu.

— Eu sciu când o să vină, moș Sandu.

Șerban și Sandu vedându-se surprinși, rămân un moment desconcentrați.

— Eu sciu! continua Gheorghe, cu același ton de răsbunare. Grecul vine mâne sără dela Galați.

— Da cum poți să scii?...

— Uite, moș Șerban, când eram la domnul colonel acasă, el a venit acolo la masă și am auđit spunend, că mâne dimineța, Marți, plecă din Galați. Mâne sără trebuie să sosescă.

Irina, care urmărise și ea cu grójă tot planul de răsbunare, simțea că i se taie piciorile. Căđu în ierbă.

Șerban se depărta singur într'o parte, Sandu într'alta; ér Gheorghe sări p'irleazu să găsescă pe Irina.

— De-acum, Irino, i s'a isprăvit țilele! N'o să mai stăpânescă imășu!

— Blăstemul satului să-i cadă pe cap... îngăna Irina.

Uitase de dragostea lor.

Amândoi se apropiară pe furiș de casă. Irina intră înăuntru în vărful piciorilor, ér Gheorghe se culcă afară pe prispă. Un somn coplesitor îi dobori pe amândoi.

A doua zi, des de dimineța, amândoi eșiau pe pórta. Voiau să mai vadă încă

Prelegeri publice din pomărit.

Ni-se scrie din comitatul Făgărașului:
D-l Nicolau Albiani, referentul Reuniunii economice din comitatul Făgărașului, va ține, ca și în trecut, în primăvara acestui an în toate patru cercurile pretoriale prelegeri instructive din pomărit și anume: 1) În comuna Viștea de sus, grădina erarială plantată de densusul cu 1200 altoi, la 7 Aprilie st. n. 2) În comuna Degian, vestită de pomet, la 10 Aprilie; 3) În comuna Veneția de jos la 12 Aprilie și 4) În comuna Poiana mărului la 13 Aprilie.

Programul: a) Incolțirea simburilor de pome și sămânarea lor. b) Altoiri în mână. c) Perele de iernă mai recomandabile. d) Despre merele geogenesce și gârbovesce; e) Prăsirea rațională a nucilor; f) Infinațarea de pometură; g) Pachetarea pentru transport a feluritelor pome. h) Facerea și conservarea vinului de pome.

La aceste prelegeri se invită toți învățătorii, manipulatorii școlilor de pomi, D-nii preoți și toți, cei ce se interesază de cultivarea pomilor. Celor prezenți li-se va distribui gratis $\frac{1}{2}$ litră sămînță de frăgar pentru prăsirea și cultivarea frăgarilor în întreg comitatul.

NB. Învățătorii și manipulatorii școlilor de pomi primesc diurne de 2 cor. și spelele cărăușiei.

Dela Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiu.

Rectificare.

Drept întregire și rectificare a „avisului nostru din 24 Februarie a. c. dăm următoarele:

1. Sămînță de *luțernă franceză*, prima calitate, sub 10 chlg.: 1 chlg. 1 cor. 80 bani; peste 10 chlg.: 1 chlg. 1 cor. 70 bani.

2. Sămînță de *trifoiu roșu*, de tot fină, sub 10 chlg.: 1 chlg. 2 cor. 90 bani, peste 10 chlg.: 1 chlg. 1 cor. 90 bani.

3. Sămînță de *ierbă engleză*, sub 10 chlg.: 1 chlg. 80 bani; peste 10 chlg.: 1 chlg. 70 bani.

4. Sămînță de *ierbă franceză* $\frac{1}{2}$ chlg. 60 bani.

5. Sămînță de *ierbă italiană*, sub 10 chlg.: 1 chlg. 90 bani; peste 10 chlg.: 1 chlg. 80 bani.

6. Sămînță de *napă de nutreț*, Mamuth, roșu, urias, sub 10 chlg.: 1 chlg. 1 cor. 40 bani; peste 10 chlg.: 1 chlg. 1 cor. 30 bani.

7. Sămînță de *napă de nutreț*, Oberndorf, galbini: 1 chlg. 1 cor. 46 bani.

8. Sămînță de *napă de nutreț*, roșii, rotunzi, de aceeași: 1 chlg. 1 cor. 46 bani.

Prețurile articolelor de sub 9-23 din publicațiune, cum și celelalte condițiuni rămân neschimbate.

Sibiiu, Martie n. 1900.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului“.

D. Comșa,
președ.

V. Tordășanu,
secretar.

Mulțumită publică.

Făgăraș, 21 Febr. v. 1900.

Din venitul curat, ce a avut petrecerea Reuniunii femeilor rom. gr. or. din Făgăraș și jur, comitetul acestei reuniuni a binevoit a dona bisericei noastre gr. or. din Făgăraș suma frumoasă de 100 cor. v.

Pentru această faptă frumoasă și vrednică de urmat și de alte societăți de ale noastre, epitropia bisericească și pe calea acesta aduce cele mai căldurose mulțumiri comitetului și întregii reuniuni.

Făgăraș, 21 Februarie 1900.

Iosif Ciura,
epitrop I.

George N. Măndrean,
epitrop II.

Negotul cu ouă și galițe.

Hotoan, 22 Martie st. n. 1900.

Onorată Redacțiune! În nr. 10 de Dumin. din 5 (18) Martie al „Gaz. Trans.“, la „Scirile zilei“, am citit un comunicat despre esportul galițelor și a ouălor, arătându-se că estinderi a luat acesta în anul 1899. La finea comunicatului se da espreșiune dorinței de a se sci, ore câți Români au beneficiat din dobânda amintitului esport?

Motivul, care m'a îndemnat a serie aceste câte-va șire, abunăsămă nu a fost, ca se dau răspuns întrebării din urmă, pentru-că nici eu nu-l pot sci, cred însă, că dintre Români vor fi mai puțin parțași la desfacerea acestui negoț și la câștigul, ce l'a produs.

Cum că neguțătorii cu acești articuli de consum pot să aibă mari dobânți, neasămănat mai mari, decât înșiși producții o conchid din împrejurarea, că la banca noastră „Silvania“ din Șimleu, înainte, pare-mi-se cu 5-6 ani, trei Evrei au avut în decursul unui an la poziția „Cont-curent“ un reveriment de 80.000, și: optecii mii florini — numai la negoțul cu ouă.

Cât de mare va fi fost dobânda acestora, putem face calculul aproximativ din cazul următor:

În comuna noastră, precum și în altele, veneau în totă săptămâna doi copii de Jidan cale de 12-14 kilometri, de câte două-ori... Des de dimințea începeau a culege ouă și, cătră amădi, se întorcea cu telega încărcată.

O femeie glumită, dice, anul trecut cătră un Jidan: Se sci, de-aci încolo nu Jidanii vor culege onle. Pentru ce? — Pentru că le vor stringe Români și Ungurii. — Asta nu va fi, Ungurul e sumet, Românul neistet — tot numai Jidanii le vor culege, fii răspunsul.

Nu odată am audīt printre poporeni mei voci, cari li îndemneau să facă de minciună pe Jidanaș.

Cam la începutul anului acestuia, doi omeni mai tineri, Români, se decid a aduna ouă. Înciripăză 40-50 florenași și adună 2-3 mii de ouă. Merg în Careii mari la

unul dintre Evreii liferanți și fac tērgul cu el. Acesta le anticipăză banii, li asigură a cumpăra ouele dela ei în tot timpul și ori câte vor putē aduna. De atunci liferantul trimite în totă săptămâna carul său în depărare ca de 15-20 kilometri, pachetăză ouele și le duce, ér omeni noștri primesc o dobândă de câte 12-14 flor. în totă săptămâna după capitalul de una sută floreni investit în acel negoț. Lucru firesc, cu cât vor putē investi mai mare capital, în aceeași măsură va cresce și dobânda săptămânală.

Un adunător de ouă dēră, cu un capital numai de una sută floreni pōte să facă la un câștig de 4-5 sute floreni

Care va fi dobânda liferantului direct, care espedăză în fie-care săptămână peste 300 măși metrice de ouă?

Și ce câștig vor fi avut acei trei Evrei, cari au întors cele 80.000 floreni dela „Silvania“, — nu este greu de calculat.

Români nu ar trebui să lase, ca din productul lor alții să se îmbogățescă. Afle-se și dintre ai noștri, cari să adune ouē și galițe pentru esport, ér On. Redacțiunii ale „Gazetelor“ noastre sciricescă după firme și debușeuri mai ales creștine la Budapesta, Viena, Berlin etc. spre a da inviațiuni de lipsă, unde să se adreseze omeni de ai noștri, cari ar voi să întreprindă un astfel de negoț, ce se vede a fi atât de rentabil, ca punēndu-se în înțelegere cu atari firme, să scie și să pōtă lifera direct. Bancile noastre érašī, sunt convins, că unor atari întreprindători onești, le vor înlesni ajungerea scopului prin împrumuturi acordate.

Bărbați probați și esperți în acest fel de lucru vor binemerita înaintea publicului nostru, lămurind tōte laturile acestei cestiuți, la care numai ca laic a grăit:

Un preot.

Prietini și dușmani.

II.

De multe-ori ne perdem prietini pentru-că cerem dela ei lucruri prea greu de împlinit, séu cer ei tot asemenea delă noi. Tot așa să întēplă, când nu căutăm ocaziune cât mai des a renoi legăturile de prietiniă între noi și ei. „Ochi, cari nu se ved, se uită“. Iubirea, când nu cresce, scade. Când ne întâlnim cu ei pōte că nu le dăm tot-dēuna atențiunea cuvenită, nu cu voia noastră, ci din nebăgare de sēmă. Ei vedēnd acesta cred, că iubirea noastră cătră ei s'a slăbit și că aceea, care li-o arētăm acum, e numai prefăcută. Acestea de obicei li încep ut numai să gândesc și fōrte rar ori mai târziu să și spun, când adecă inima lor nu le mai pōte răbda și gura nu le mai pōte tăcē fără a le da tōte pe față. Mai în tōte casurile

acestea dragostea de amēndouē părțile să rēcesce și legătura prietiniiei se slăbesce.

Mai avem pe urmă și prietini ai nēmului, din fiii săi, cari în față se dau de cei mai înfăcărăți apărători ai lui, ér în dos și pe ascuns îl vēnd trădând ast-fel dușmanului cele mai delicate și mai scumpe interese ale noastre. Aceștia sunt renegați nedeclarați. Dēcă li afii și li i-ai de scurt, ei cērcă a sulimeni lucrul séu fapta lor, făcēndu-ne pe noi nepricepători, ori apoi să duc cu totul la dușman și lucrēză și pe ascuns și fățiș împotriva noastră.

Din acestea și alte nenumerate pricinii este fōrte greu să-ți afii un prietin adevērat, pentru-că nu sunt și n'ai de unde lua. E fōrte lesne să afii unul prefăcut și să-l numesci prietin, pentru-că de acestia se află destui și cresc ca bureții vara după plōie. Aceea ce să numesce de comun prietiniie, e numai un joc de cuvinte frumoșe alcătuite fără socotēlă și nu are fundament trainic și statornic.

Cei vechi dīceau că adevērata prietiniă este un suflet în două trupuri. Aceea ce simte unul să simtă și celalalt, aceea ce doresce el dela altul, să facă și el lui fără pregret, fără interes, ci condus numai de iubire curată și sinceră.

Seneca în „Liniștea sufletescă“ dīce despre prietiniă ast-fel: „Nimica n'are să-ți mulțamēscă într'atata sufletul, ca o prietiniă gingașă și credincioasă. Cât de mare bucurie simți, când poți găsi o inimă pregătită, căreia să-ți poți încredința în liniște tōte tainele tale, care să fie mai îngăduitōre cu tine chiar decât tu însu-ți, care să-ți aline grijile prin vorba ei plăcută, al cărei sfat să te lămurēscă, a cărei veselie să-ți împrăstie măgănia și chiar a cărei vedere singură numai să-ți facă bucurie!“

Al. Gruber dīce: „Prin prietiniie înțeleg aceea legătură nobilă, care își are începutul în pornirea tainică și stăruitoare a inimei de a iubi, al cărei punct de sprjiniere se află în împērăția minții și omeni concerninți li pōrtă în lăuntrul lor. Ast-fel de inimă nu le cuprind legături pămēntesci, ci numai sufletele, căci cele dintăiu să rup prin depărtare și să pot schimba sub felurite influințe. Cele din urmă însă lucrēză cu atât mai puternic și cu mai mare atragere, cu cât depărtarea e mai mare și firele legăturii mai intinse... Aci nu să iau în băgare de sēmă bani, averi, vață, viță nobilă, ci numai cultivarea minții și mai ales a inimii. Acēstă pretiniă să asemēnă unui jar aprins cu dogōre mare. Ni-

odată locul unde mama Paraschiva își dăduse ultima suflare. Rēscoliră prin ladă și dădură peste tot felul de amintiri triste. Pe la amădă de abia, esiră din casă, îndreptându-se spre casa lui moș Niță rotaru, care dădea ultimele lovituri de bardă pe o cruce mare de lemn pentru mormēntul Paraschivei. Gheorghe luă crucea în spinare și plecă însoțit de Irina înspre grădina bisericei. În față mormēntului fii cuprins de un fior sguđuitor. Tōtă iubirea lui de copil se descărca într'un plâns stășietor. Căđu în genunchi cu crucea lângă el. Cu fruntea lipită de țerina mormēntului, și cu ochii strinși, căuta să-și aducă puternic în minte chipul mamei lui iubite și a întregii lui copilării.

Par'c'o vedea cât era de chinuită și cum plângea când a plecat el. Cât a suferit, când a rēmas singură. Cum a murit pe lavița aceea golă. Picăturile de cēră de pe colțul lăđii, unde Irina i-a înfipt lumina de mort. Ochii ei holbați îngroziți

de durere, că nu-l vede pe el lângă patul ei de mōrte; ér de-asupra tuturor acestor vedenii sfășietōre, li apărū de-odată chipul hidos, și amenințător al grecului. O mână nevēđută, cu ghiare ascuțite par'că-l apuca de spinare. Înflorat sări drept în picioare, uitându-se amenințător îndērētul lui cu pumnii și cu fălcile încheștate. Nu vedū nimic. Când își veni în fire, vedū pe Irina stând în cealaltă parte a mormēntului cu capul între mări. Plângea...

Se isprăvise slujba de vecerniă. Vre-o două babe esiau smerite din pridvorul bisericei, îndreptându-se spre pōrtă.

Gheorghe și Irina, după-ce bătătoriră bine și ultima pătură de pămēnt în jurul crucei, înfipte la căpătăiul mormēntului, se depărtară repede pe cărăsușă, în vale spre sat. Lângă casa lui Sandu se despărțiră.

— Sē fii gata desēră, Irino. Viu în fundul grădinei să te iau... Mē duc la moș Șerban.

* * *

— Aici Sandule!
— Ai venit de mult, Șerbane?
— Stau de cu sēră aici?
— Da Gheorghe unde-i?
— E ascuns în tufișul de dincolo de drum cu Dumitru și Codău.

— Trebuie să fie aprōpe mieđuul noptii, Șerbane. Numai de nu s'ar înșela Gheorghe.
— El mi-a spus, că nu se pōte, trebuie să vie astă-sēră.

— Da Manea și cu Neculai unde-s?
— I-am trimes pe drum înainte să ne dea de veste, când o audī ceva. Uite... ecă vine.

— Aici Neculai!
Gheorghe și cu Codău trec drumul.
— Nu se pōte, moș Șerbane; inima imi spune, că n'o să sosescă acum.

— Ia tăceți! strigă Codău, cu urechia lipită de pămēnt. Aud tropot de cai în depărtare!

Toți viriți, care prin tufiș, cari prin șanțul de lângă drum, stau, ca chinuți de

friguri, cu gura crepată și cu urechile ațintite spre sgomotal de tropot, care crescea din ce în ce mai tare.

Gheorghe esī din șanț tīrindu-se pe brânți, și se culcă de-a curmeđișul în mijlocul drumului mare.

Ca la vre-o două-đeci de pași, caii simțind că e cineva în drum, începură a juca pe loc. Atrase atenția lui Vasile vizitiul.

— Care e acolo? strigă Vasile.
Nici un răspuns.

Caii se apropiau scurtându-și pasul și sforăind.

— Care e acolo mă? strigă din nou Vasile. Gheorghe se făcū că mormăesce ca un om beat. La cincī pași de el, caii se opriră; ér Gheorghe sări deodată drept în picioare apucându-i de zăbale.

De odată Șerban și ceilalți năvălesc, încunjurând trăsura.

Cucoul Ieni, care dormia în trăsura, torcēndu-și firul de aur al planurilor lui se

Prin analize și observații acurate făcute de autorități medicale s'a constatat, că recunoscuta

Apa amară „Francisc Iosif,”

după conținutul ei este *singurul mijloc salin purgativ* de efect durabil și apă plăcută la beut. Acēstă apă se pōte căpēta pretutindenī.

menea nu-i dă hrană, iubirea-l susține. Din sinul tainic al inimei se dă jarului, ca din nimic, materiile nutritive fără încetare și flăcării tot mai mare putere. Focul ei încălzește, înveselesce, fericesce, binecuvântă și încuragiază, însă nici nu arde, nici nu se mistue prin limitarea razelor sale, asemenea sôrelui care nenutrindu-se pe sine vrea odată într'una încălzește și varsă din sine: sănătate, prosperare, bucurie și viață ori încătrău pëtrund razele sale binefăcătoare.

Prietinia trebuie cultivată cu multă îngrijire ca și o plantă nobilă. Când e frig, se o acoperim și se o încălzim, când e secetă se o adăpăm, când e prea cald, se o răcorim. Numai atunci putem aștepta dela ea roduri nobile bune și gustoase. Fără prietini buni, și sinceri e foarte greu să trăiesci în lumea această rece. Fără prietini, lumea îți pare o pustie fără margini, în care sôre n'a lăcit și nici o bucurie n'a zîmbit.

Numai omul bun, omul virtuos și cu multă tărie morală e destoinic de a fi ori a deveni cui-va prietin adevărat, căci numai virtutea și iubirea curată sunt adevăratul nutre-ment al prietiniei.

Când se imprietinesc cum-va, din întâmplare, cel cu virtute și cu iubire cu cel fără virtute și cu prefăcătorie, e ca și când s'ar imprietini mielul cu lupul și porumbelul cu uliul.

Cei răi, ca și omidile prin grădină, când sunt pomii plini de flori ori de roduri, caută pe ori-ce cale să-i doborî și să-i nimicîască pe cei buni și virtuoși. Când ved că nu pot, se înverșunază și mai rău asupra celor buni, căci neputința de le face rău, le sfășie inima.

Când vede iubitorul de mărire, pe cel încunjurat de onore și plin de însușiri sufletesci nobile și frumoase, când vede sumetul și fălosul pe cel plin de fapte bune, cel sburdalnic pe cel statornic, rēutatea lui îl îndemnă într'una a-l da jos, a-l tăvăli prin tină, în sfērșit a-i face ori-ce rău posibil, numai ca să-l potă scobori din pozițiunea lui înaltă și meritată, ca apoi pe ruinele lui să se potă ridica cel mișel.

Omenii cei buni și curății iubesc pe tot omul, deși sbiciuiesc fără de legile și greșelele lor. Cei răi nu iubesc pe nimeni și nu pot fi prietini sinceri cu nimeni. De aceea nu nădăjdii nici odată în viața ta la iubirea și stima lor, căci nu e cu puțință a face în lume pe placul tuturor și astfel a plăcî la toți. Ba tocmai e spre lauda și onorea ta că nu stai cu toți în legături de

prietinîă, ca să nu ții odată, că dușmanii te-au sfășiat și prietini te-au mânecat.

Că ai mulți dușmani, se te bucuri, d'ercă ai mulți prietini, se nu te mîngăi. Mulți dușmani, mai ales pe cari nu i-ai vătămât cu nimic în persoana lor, sunt dovadă că ei au aflat ceva merit în tine, pe care ei nu-l au; că pe omul fără nici un merit și de nimic nu-l pizmuesce și nu-l dușmănesce nimeni pe lume. Nimeni nu aruncă cu sburături în pomii pădureți și în cei fără roduri, ci numai în cei încărcăți de fructe nobile, bune și gustoase, și nu în cei pitici, ci în cei înalți, în cari nu ajung și nu se pot sui. Cei buni nu dau nici odată în cei răi, ci tot-deuna cei răi în cei buni. D'ercă sbiciuiesc câte-odată cei buni pe cei răi, nu-i sbiciuiesc pe ei, ci faptele lor: cu nobilul scop de a-i îndrepta și de a-i porni ast-fel pe calea adevărului în folosul lor propriu bine înțeles.

POVEȚE.

Un medicament contra căderei părului se țice, că ar fi ceapa roșie. Se i-au mai multe cepe roșii, se zdrobesc și se store printr'o cârpă fină. Zema dobândită pe această cale se amestecă cu puțin cognac și apoi se frică piela capului.

Faina de cartofi este un mijloc bun pentru a scôte petele din haine. D'ercă haina pătată este de mētase, atunci pe un petec de vată se pune faină de cartofi și cu acesta se frică locul pătat; d'ercă însă stofa este de lână, atunci mai întâiu se presară faină de cartofi pe locul pătat, se lasă să stea mai mult astfel și numai mai târziu se frică.

MULTE ȘI DE TOT.

Cum se transportă ceaiul ?

Gazeta „Sib. Westn.“ publică unele date interesante despre modul, cum se transportă ceaiul ruso-chines, bine cunoscut și la noi în comerț, de pe câmpurile, unde se cultivă.

Se formeză o caravană întregă, care constă de comun din 50—70 sănii, 6r câte odată din 200—300 sănii. Cam de obicei pe fie-care sania se încarcă câte 5 baluri de ceai, cari sunt împachetate în piei de bou, și cântăresc dela 50—80 kilograme. O grupă de cinci sănii este trasă de un cal și după fie-care grupă la sania din urmă este legată o sarcină de fân, și o cantitate de ovēs, care servesc ca nutre-ment pentru calul, ce trage următoarea grupă de sănii.

Prin această metodă caravana n'are lipsă se facă pauze pentru a hrăni caii. Numai calul dinainte, care se înțelege nu pōte avē ce să mănânce, trebuie din când în când schimbat cu altul. Prin sate caravanele se opresc numai câte 2—3 ore, pentru a înlocui caii oboșiți. Omenii, cari conduc caravanele dorm pe sănii, cu tōte că frigul este adese-ori și 40 de grade sub zero.

Acest transport de ceai peste Siberia d'urază aprōpe un an și e mirare, cum de nu transportă ceaiul pe mare, pe unde în timp de 7 săptămâni ajunge un transport din China la Odessa. Causa este, că vama ceaiului importat în Rusia este foarte mare, astfel că mai bine se plătesce acest import anevoios.

Căsătoria la Tibetani

Când un Tibetan ia în căsătoria pe fata cea mai mare dintr'o familie, cu această el capătă pe tōte fetele acelei familii; d'ercă însă ia pe a doua fată din familie, atunci capătă și pe celelalte mai tinere surori, ce-i urmăză ei. Frații mirelui încă au drept asupra miresei și a surorilor ei. D'ercă mōre soțul, atunci femeile lui le capătă frații săi.

Curioase sunt la Tibetanii și obiceiurile dela logodne și cununii. D'ercă voiesc un tinăr se petească o fată, atunci tinărul intră mai întâiu în înțelegere cu tatăl fetei și, d'ercă acesta se învoiesc, atunci se aranjază o întēlnire a familiilor interesate. După câteva ceremonii obiceiuite, mirele pune pe capul alesei sale o bucată de unt în formă conică, 6r fata încă face asemenea. Prin asta pārechia se consideră ca cununată.

CĂLINDARUL PLUGARULU pe anul visect 1900.

se află de vëndare la

Tipografia A. Mureșianu din Brașov.

Acest Călindar au intrat în anul VIII-lea, format mare, și conține portretul foarte bine reușit al lui Avram Iancu. Urmază apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sērbătōrile și alte zile schimbătōre, calculul sērbătōrilor mai mari, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 luni, urmăză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competențele de timbre, măsurile metrice, tērgurile corectate din Transilvania, Bănat, Țera ungurască și Bucovina. În partea literară găsim un interesant capitol privitor la începerea războiului pentru neatărmare de G. Coșbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuția și binefacerea (un interesant capitol după Smiles-Schramm). Doina, în șanțuri (poesii) de G. Coșbuc etc. În partea igienică și economică: Un dușman al omului (rachiul); Ce să facă pă-

rinții, ca să-și ferescă copiii de orbiă; Cum să tracteze părinții pe copiii lor orbi; Bune sunt beuturile pentru copii? Urmază apoi partea economică: Vitele roșii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoii, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunțele, sfeclele și apa de beut). La urmă mai multe povețe prețioase și glume apoi anunțuri. Prețul 25 cr. (cu posta 30). Vēndē-torii primesc rabatul covenit.

Căendarul sēptēmānei.

MARTIE. are 31 zile. GERMENAR.

Dilele	Căend. Iul. v.	Căend. Gregor.
Dum.	12 C. p. Teofan Ev.	25 Lătar Bunav.
Lun.	13 C. p. Nicefor	26 Emanuil.
Mart.	14 C. Benedic. și Al.	27 Hubert
Merc.	15 Sf. Mrt. Agapiu	28 Malchus
Joi.	16 Sf. m. Savin Papa	29 Eustachius
Viner.	17 Alexa	30 Guido
Sâm.	18 S. Ciril Aep. Ier.	31 Amos Pr.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 23 Martie 1900

Măsura și greutatea	Calitatea.	Valuta austr. Kor. fl.
1 H. l.	Grâu mai frumos	12 —
	Grâu mijlociu	11 60
	Grâu mai slab	11 20
	Grâu amestecat	9 60
	Săcără frumoasă	7 40
	Săcără mijlocie	7 —
	Orz frumos	6 80
	Orz mijlociu	6 40
	Ovēs frumos	5 —
	Ovēs mijlociu	4 60
	Cucuruz	8 40
	Mălaiu	8 20
	Mazăre	14 20
	Linte	18 40
	Fazole	9 40
	Sēmēnță de in	92 —
	Sēmēnță de cânepă	8 40
	Cartofi	1 90
1 kil.	Măzărice	—
	Carne de vită	— 88
	Carne de porc	— 96
100 kil.	Carne de berbec	—
	Său de vită prōspăt	50 —
	Său de vită tocit	72 —

Cursul pieței Brașov.

Din 24 Martie 1900.

Bancnota rom. Cump.	18.88 Vënd.	19.—
Argint român. Cump.	18.60 Vënd.	18.70
Napoleon d'ori. Cump.	19.20 Vënd.	19.30
Galbeni Cump.	11.30 Vënd.	11.40
Ruble Rusesci Cump.	127.— Vënd.	128.—
Mărci germane Cump.	58.50 Vënd.	—
Lire turcesci Cump.	19.70 Vënd.	—
Scris. fonc. Albina 5%	100.— Vënd.	101.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

vēdū de-odată încunjurat din tōte părțile. Voi să pună mâna pe carabina de lângă el, d'ercă Codău apucându-l de braț, îi paraliza ori-ce mișcare.

— Cine sunteți? ... Ce voiți? ... striga restit cuonu Ieni.

— Noi suntem! îi răspuse Șerban cu ton hotărît. Voim dreptate!

Cuconu Ieni îngrozit, voi să scape, sbătându-se în mâinile lui Codău și strigând vizitiului să dea biciul cailor. Vizitiul încercă, d'ercă Sandu se repezi spre capra trăsorei și apucându-l de gulerul sumanului, îl rostogoli în șanțul de lângă drum.

Cuconul Ieni se sbătea desperat; mai făcū o ultimă încercare, d'ercă o lovitură grosnică de pumn aplicată de Codău la timp, îl ameți de tot. La lumina stelelor, se dări tăișul unui topor, fulgerând de-asupra trăsorei.

Gheorghe dădu drumul cailor, care o porniră în trapul cel mare înspre pōrta satului.

Vasile vizitiul, furișându-se încet din șanț, se făcū nevēdūt.

Sandu, Dumitru și Neculai, mai slabi

de fire, începură să tremure, gândindu-se la grozăvia ce au sēvērșit. Priveau nedumeriți și îngroziți în jurul lor, nesciind încătō să fugă.

— Ce ne facem acu, Șerbane?... unde ne ducem?... Dōmne iertă-ne!...

Numai Codău, flăcăul cel voinic și singuratec, plecă liniștit spre bordeiul lui din sat, cu toporul pe umăr.

Moș Șerban cu fața îmbătrânită încă cu o viață de om, se lăsă să se odihnescă în șanțul din marginea drumului. Simțea că îi se tăia picioarele. I-se părea, că o să-și dea aici ultima lui suflare.

Cu genunchii rădimați de malul șanțului, cu fața întōrsă înspre răsărit și cu mâinile întinse cătră ceriți se ruga:

Îndurare Dōmne!... Iertă-ne!... N'am voit să facem mōrte de om... A fost mai pre sus de răbdarea noastră!... Tu, care scii dreptatea sfântă, nu ne urgisi! Îndurare!... Iertă-ne...

Șerban își luă fața între mâni și cădū mototol în șanț.

Sandu și ceilalți începură a se îndepărta de drum, furișându-se prin tufiș spre

pădure. Fie-care apuca încătrău îl ducea picioarele, întrebându-se cu grōză la fie-care moment: acu ce mă fac eu?... Unde mă duc?...

Gheorghe dispăruse deja înspre pōrta satului. Încunjură satul, furișându-se pe din deal, și ajunse în drēpta grădinei, unde îl aștepta Irina.

— Aici, Gheorghe! strigă ea.

— Ești Irino!... Să fugim!

Irina cu o pārechie de desagi în mână, sări pīreazul prin fundul grădinei. Amēndoi o luară, tăcuți, spre zarea dēlului.

— Privește, Gheorghe! arată Irina. Uite, ard stogurile cu fân de lângă sălcii!

În vale, spre sălcii, stogurile cu fân, încolțite de pară focului, păreau ca nisce monștri uriași, cari rinjeau cu gură de foc, 6r din vēful lor nori negri de fum se încolățeaua înspăimântător ca nisce bălauri, pierdându-se în vēzduh.

Se crepa de duiă. Lumina pașnică a dōrilor alunga din ce în ce mai departe în vēzduh vēntul cel rău, demonul ce chinuise în nōptea aceea tōtă valea satului. 6r pe

dărea dealului despre sat, Gheorghe și Irina cu desagi la spate și cu tot ce aveau mai bun, pe ei, dispăreau ca două năluci.

Lumina dōrilor nāvălea din ce în ce mai tare, înseninând tōtă valea.

Ionel ciobănelul, care stătuse tōtă nōptea cu oile la păscut, privea cu sfințeniă când dōrile tainice, când luceafărul, fermecător de luminos. Aședat la pământ cu spatele rădimat de trunchiul unui stejtar își cânta din trisca lui un dor, care pe dī ce mergea, creștea tot mai mare: dorul de Irina.

Păsărelele, învioșate de primele rațe ale sōrelui, sburau din creangă în creangă, ducându-se cu cripitul lor drăgălaș și fraged, 6r pajiștea înverșită, presărată cu rouă, selipea în bătaia razelor ca o mantie cusută cu petri scumpe. Se anunță o dī așa de frumoasă! Era atăta sănătate și liniște în natură!

(Noua Revistă Română).

P. B.

Bluse de mătase fl. 2.40 cr.

și mai scumpe! — 4 metri. — Trimise libere de porto și de vamă!
Mostre se trimit imediat, asemenna și de „mătăsuri Henneberg“ negre, albe și colorate, dela 45 cr. până la 14 fl. 65 cr. metru.

G. HENNEBERG fabricant de mătăsuri (liferant al curții c. și r.) **ZÜRICH.**

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	97.10
Renta de corone ung. 4%	93.60
Impr. căil. fer. ung. în aur 4 1/2%	100.20
Impr. căil. fer. ung. în argint 4 1/2%	100.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.—
Bonuri rurale ungare 4%	93.10
Bonuri rurale croate-slavone	93.50
Impr. ung. cu premii	164.25
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	141.60
Renta de argint austr.	99.25
Renta de hârtie austr.	99.10
Renta de aur austr.	98.30
Losuri din 1860.	136.—
Acții de-ale Băncii austro-ungară	127.60
Acții de-ale Băncii ung. de credit.	187.10
Acții de-ale Băncii austr. de credit.	99.25
Napoleonori	55.10
Mărci imperiale germane	19.29
London vista	118.70
Paris vista	243.—
Rente de cr.	96.43
Note itali: (corone austr) 1/2%	99.50
Vene.	90.20

Cursul borselor private
 din 12 Martie 1900

Basileia	13 —	14 —
Berlin	395.50	398.00
Brno	131 —	132.50
Praga	65 —	67 —
Krakov	62 —	63 —
Budapesta	50 —	51 —
Buda	114 —	115 —
Cluj	131 25	132 25
Bucuresti	42 50	43 51
Timisoara	22 20	23 20
Vienna	66 —	68 —
Sibiu	172.50	174.50
Cluj	58 —	60 —
Brno	180 —	182 —
Praga	13 —	14 —
Timisoara	178 —	184 —
Cluj	80 —	82 —
Waldstein	178 —	184 —
Cluj	—	—
Banca h. ung. 4%	—	—

De vândare.

Se află în grădina de plantația a bisericii gr. române din Zărnești un cuant de 50—60 mii brădușcani (molity) de 4 ani; se vând din mână liberă cu prețul de 5 corone per mie.

Depărtarea grădinei de comună este 2 kilometri, cu drum bun de car.

Terminul de vândare până la finea lunii lui Aprilie 1900 st. n.

Doritorii de cumpărare au a se adresa la

Epitropia parochială.

897,3 3.

Casă de vândare

In strada Cacovei de sus nr. 18 (Scheiu) cu 3 odăi, 3 bucătării, boită cu cărciumă, este de vândare.

Amatorii de cumpărare să se adreseze tot acolo. — (Chiriașul de acum plătește chiria 160 fl. anual.

899,1—2

Nicu A. Popovici

Doctor în drept,
 avocat.

București, Strada Dionisie 58.

Nr. 2227—1900.

Escriere de oferte.

In 29 Martie a. c. înainte de prânz la 9 ore se vor închiria la oficiul orașenesc economic pe cale de oferte casele orașenesci din strada Fortăreței nr. 47, strada Porții nr. 18, Târgul cailor nr. 18, cărciumile orașenesci din Dârste și din Timișul de jos și de sus.

Condițiile de oferte și contractuale se află în decursul orelor de oficiu înainte de prânz spre examinare din partea fie-cărui.

Casele orașenesci strada Fortăreței nr. 47, strada Porții nr. 18 și Târgul cailor nr. 18 se închiriază pe periodul din 29 Septembrie 1900, până in 29 Septembrie 1903; cărciumile sus-amintite pe timpul din 31 Decembrie 1900 până in 29 Septembrie 1903.

Ofertele provădute cu timbru de 1 corină, cu vadiu de 10% sigilate, au de a se așterne cel mult până in 29 Martie a. c. înainte de prânz la 9 ore conducătorului oficiului orașenesc economic, D-lui senator Oscar Alesius, de ore-ce acele mai târziu așternute nu se vor lua în considerațiune.

Ofertele au să conțină declarațiunea, cum că condițiile de oferte și acele contractuale și sunt cunoscute și că se supune necondiționat.

Tot-deodată este de a se aminti in ofert numele și locuința oferentului și chiria anuală in cifre și litere.

Brașov, in 1 Martie 1900

895,2—2

Magistratul orașenesc.

Deschidere de negoț!

Negoț cu mărfuri împletite și ciorapi

Strada Hircher Nr. 3. — Brașov.

După o activitate in decurs de 15 ani în negoțul casei M. Vogelsang in Sibiu, mi-am câștigat praxa și cunoștințele necesare de a pute oferi On. public numai mărfuri bune și, in urma speselor mici de regie, cu prețuri foarte ieftine.

Rugându-mă de binevoitorul sprijin in întreprinderea mea,

Sunt cu totă stima,

SOFIE THIELE,

negoț cu mărfuri împletite și ciorapi.

898, 3—3.

De vândare.

O casă din strada Petrosa nr. 5 (Scheiu) cu două despărțăminte, in stânga cu o locuință din 5 odăi, pivniță, curte spațioasă cu fântână, in dreapta 4 odăi, curți, cotețe etc. și grădina mare, din cauza strămutatului din Brașov este de vândare din mână liberă.

Informațiuni se pot lua la proprietarul caselor tot acolo. 1—3

De vândare.

O casă cu etagiu in strada Nisipului de sus Nr. 12 (Scheiu) se vînde din mână liberă — Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la proprietarul, Brașovul-vechiu strada lungă nr. 103.

Deposit de postavuri ale fabricii August Schwabe.

P. T.

Avem onore a recomanda On. public din din oraș și dela sate **depositul** nostru de:

Postavuri și stofe de Brașov,

Loden din pîr de cămilă, pentru mantale contra ploii, postavuri pentru căptușit trăsări, kangarn, Peravian și Doskin negru, stofe Melton și Demii venabile engieșesti pentru costume și pardesiuri din lână curată, cu prețuri cât e posibil de ieftin, cu toate că prețul tortului de lână s'a scumpit.

Luam asupra ne garanția pentru haine după măsură comandate la noi, care la trebuință se pot lucra in 24 ore fără cusur.

Recomandăm și asortimentul cel mare de haine gata pentru bărbați și copii, Pardesiuri Haveloks impenetrabile, costume de salon, mantale de gumi, Trees pentru bicicliști, Rondo pentru copii și Jachete Bord, cari sunt lucrate după fasonul cel mai nou, solid și bine.

Rugându-ne de o cercetare numărösă,

Suntem cu totă stima,

Depner, Roth & Westemean.

Strada Vămei Nr. 3.

902.1—6.

Edificiul Sparcassei.

Mare asortiment de haine gata pentru bărbați și copii.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Jaluzii patentate de lemn,

in diferite colorii, cu uleri, fin lacheruite, din lemn resonant

Rolete de ferestri din vergelețe de lemn,

și diferite țesături Gradl, Damast, Waterproof, cele mai noi mostre

liferază ieftin și montate gata

SERVATIUS & GRAEF Brașov.

Mai ieftin ca ori și ce concurență!

Femeile din Viena au a mulțumi frumseța or

in prima linie întrebuintărei celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosesc de acest mijloc, capătă o coloré sănătoasă a feței, tenul frumos fără încreșturi până la bătrânețe, depărtăză piștrurie, pete de ficat, bubat, coși, roșeți și toate necurățăniile pielii, despre ce se garanteză, seu se dă bani îndărăt.

S'a aplicat acesta pomadă, de persoane distinse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pôte dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunătate și efectul ei este, că există de 40 ani și in intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumsețe seu inventat și érași au dispărut. Prețul unui borecanel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucata 50 cr.

Laptele Pompadour

dă pielei o albé a ca laptele, care remăne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crême albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu coniență la WILHELMINE RIX Dr. Wwe SÖHNE (Anton Rix & Bruder), WIEN Praterstrasse Nr. 14. — In Budapesta la IOSIF TORÖK Königsgasse Nr. 12, in Brașov la VICTOR ROTH Farmacia „la urs“ lângă teatru, la TEUTSCH & TARTLER. — Pachetele sunt plombate. 2—9,989.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 10 fil. se vînde la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.